

EUs strukturfonder och svensk korporatism

En studie av de regionala kommittéerna för Mål 3

Hanna Andersson

Projektet *Politiska institutioner och strategiskt agerande* (PISA) syftar till att öka vår kunskap om det moderna styrelseskicket. Den teoretiska utgångspunkten är att politiska institutioner formar olika aktörers möjligheter att utöva inflytande och tillvarata sina intressen. En viktig empirisk utgångspunkt är att svensk politik inte längre kan beskrivas som en kombination av parlamentarism och korporativism – den institutionella legering som i detta avseende var liktydig med den svenska modellen. Hur det nya styrelseskicket bäst kan karakteriseras är emellertid ännu en öppen fråga. Tidigare forskning har visat att korporativismen har minskat i betydelse. Den ofta framförda tanken att lobbying och andra former av informell och mindre rutiniserad maktutövning har trätt i dess ställe, bör tills vidare enbart uppfattas som ett slags arbetshypotes.

PISA-projektet initierades hösten 1994 med hjälp av ett planeringsanslag från *Riksbankens Jubileumsfond*. Projektet bedrivs sedan 1995 med ekonomiskt stöd från Riksbankens Jubileumsfond (huvudansvarig Jörgen Hermansson), *Arbetslivsfonden* (PerOla Öberg) och *Kommunikationsforskningsberedningen* (Torsten Svensson).

I PISA:s rapportserie publiceras projektets arbetspapper och vissa mindre delrapporter. Som brukligt är i vetenskapliga sammanhang är författarna till de enskilda rapporterna själva ansvariga för innehållet.

INNEHÅLL

INLEDNING.....	2
1 PROBLEMFORMULERING OCH SYFTE.....	4
2 METOD OCH MATERIAL	6
3 TEORI	11
4 BAKGRUND	13
4.1 STRUKTURFONDERNA.....	13
4.2 MÅL 3	14
4.3 DE REGIONALA KOMMITTÉERNAS FORMELLA STATUS	15
5 SKILLNADER OCH LIKHETER MELLAN LÄNEN	17
5.1 RESURSER.....	17
5.2 REKOMMENDATIONER	17
5.3 EU-KANSLIET	18
5.4 DEN REGIONALA KOMMITTÉN	19
6 GÄVLEBORGS LÄN.....	21
6.1 DEN REGIONALA KOMMITTÉNS INFLYTANDE.....	21
6.2 DEN REGIONALA KOMMITTÉNS ROLL	22
7 DALARNAS LÄN.....	25
7.1 DEN REGIONALA KOMMITTÉNS INFLYTANDE.....	25
7.2 DEN REGIONALA KOMMITTÉNS ROLL	26
8 ÖSTERGÖTLANDS LÄN	28
8.1 DEN REGIONALA KOMMITTÉNS INFLYTANDE.....	28
8.2 DEN REGIONALA KOMMITTÉNS ROLL	29
9 AVSLUTANDE DISKUSSION	31
REFERENSER.....	34

Inledning

I och med Sveriges inträde i den Europeiska Unionen (EU) i januari 1995 blev svenska medborgare och organisationer berättigade att ansöka om EU-bidrag. Mål 3 är ett bidragsprogram i EU:s regi för finansiering av sysselsättningsskapande åtgärder för speciellt utsatta grupper. EU står för knappt halva kostnaden för Mål 3-projekt. Resten skall medlemslandet, genom företag, kommuner eller andra, finansiera. Företag, myndigheter, kommuner, organisationer och privatpersoner kan ansöka om pengar för projekt inom Mål 3. Ansökan skall gå till Länsarbetsnämnden, som administrerar Mål 3 i Sverige. Till sin hjälp i bedömningen av projektansökningar har Länsarbetsnämnden en regional kommitté, som består av representanter för olika samhällsintressen. Den regionala kommittén har till uppgift att avge en rekommendation till beslut för varje projektansökan. Det slutgiltiga beslutet om beviljande eller avslag av projekt tas sedan av Länsarbetsnämnden.¹

Denna uppsats skall i grunden handla om bedömningen av projektansökningar inom ramen för Mål 3. Det som gör bedömningen av ansökningarna gällande Mål 3-projekt intressant är att aktörerna som är inblandade i den inte är de "konventionella". De "okonventionella" aktörerna är intresserepresentanterna i den regionala kommittén, som är inblandade i något som i motsvarande, normala fall hanteras självständigt av tjänstemän inom myndigheten. När "*organiserade intressen under institutionaliserade former medverkar i den offentliga beslutsprocessen*" kallas det korporatism². När de regionala kommittéerna för Mål 3 medverkar i beslutsprocessen för projektansökningar inom Mål 3 är det följaktligen korporatism. Detta är en utgångspunkt för uppsatsen, att det i och med genomförandet av Mål 3 i Sverige har skapats en ny typ av korporativt arrangemang i den svenska statsförvaltningen.

Kombinationen förvaltning och intresseorganisationer är inte främmande för någon som har studerat förvaltningspolitik. Den har i vissa sammanhang kallats "den svenska modellen" och har då i huvudsak betecknat det korporativa fenomenet med statliga myndigheters lekmannastyrelser.³ När det 1992 beslutades att myndigheterna inte längre skulle ha intresserepresentanter i sina styrelser⁴, gav det upphov till att teorier om avkorporatisering av den svenska förvaltningen stärktes. I en artikel från 1997 konstaterar Jörgen Hermansson, Torsten Svensson och PerOla Öberg att det "[n]umera anses /.../ vara ett mer eller mindre allmänt accepterat faktum att korporativismen, som en del av den svenska modellen, har gått i graven". De fortsätter dock med att säga att "[t]esen om korporativismens död liknar emellertid fortfarande mest en gissning."⁵

Uppsatsen kommer att utreda vad det korporativa arrangemanget med regionala kommittéer för Mål 3 står för i verkligheten. Är de regionala kommittéerna viljelösa marionetter i tjänstemännens händer, eller är de en effektivitetshöjande faktor för ge-

---

¹Mål 3-programmet. Samlat programdokument för mål 3 i Sverige - det fullständiga dokumentet

²Hermansson, Jörgen; Svensson, Torsten och Öberg, PerOla, *Vad blev det av den svenska korporativismen?*, *politica*, nr 4, 1997. Korporatism och korporativism är utbytbara termer i det svenska språket. Korporatism kommer från tyskan, korporativism från latin. (Arnberg, Erik, 1997, s 11 hänvisar till Schmitter i Grant, Wyn (red), *The Political Economy of Corporatism*, MacMillan Publishers Ltd, London, 1985, s 59)

³Se tex Rothstein, Bo, *Den korporativa staten*, 1992, s 173 ff

⁴Prop 1991/92:123, KU36, Rskr 1991/92:305

⁵Hermansson, Svensson, Öberg, 1997

nomförandet av Mål 3, eller kanske både och? Uppsatsen består i en empirisk studie som skall ge svar på denna fråga, men som också i övrigt skall visa på den status som de regionala kommittéerna för Mål 3 har.

1 Problemformulering och syfte

En utgångspunkt för uppsatsen är att genomförandet av EU:s Mål 3-program i Sverige får till följd att nya korporativa arrangemang inkorporeras i den svenska förvaltningen. Detta sker genom de partssammansatta regionala kommittéerna för Mål 3.⁶

Intresseorganisationer fanns tidigare representerade i myndigheternas styrelseorgan. Styrelsen för en myndighet har enligt Verksförordningen att pröva om myndighetens verksamhet bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet med verksamheten, att biträda myndighetens chef och att föreslå dessa åtgärder som styrelsen tycker är motiverade. Styrelsen skall också besluta över årsrapport, delårsrapport, anslagsframställning, åtgärder med anledning av Riksrevisionsverkets revisionsrapporter, revisionsplan och åtgärder med anledning av intern revision samt besluta över föreskrifter som riktar sig till enskilda, kommuner och landsting.⁷ Intresseorganisationerna har genom styrelserepresentationen följaktligen inte tidigare varit inblandade i enskilda ärenden vid myndigheterna.

Implementeringen av Mål 3 i Sverige innebär att intresseorganisationer har möjlighet att utöva inflytande över ärendehantering och beslutsfattandet för Mål 3-projekt vid länsarbetsnämnderna. Beslut om strukturfondsmedel är myndighetsutövning⁸. Att intresserepresentanter har möjligheten att påverka den sortens beslut som innebär myndighetsutövning, är en nyhet i svensk statsförvaltning.

Enligt svenska lagar och förordningar är det vanligtvis endast myndigheter som får ta beslut som i sig är ett uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna, sk myndighetsutövning⁹. För att kunna göra undantag från denna grundregel i svensk förvaltningsrätt, krävs att riksdagen lagstiftar om detta.¹⁰ På grund av detta har inte intresseorganisationerna beslutanderätten i Mål 3-ärenden. Beslutande myndighet för ansökningar inom Mål 3 är Länsarbetsnämnden, vanligtvis genom länsarbetsdirektören¹¹. Länsarbetsnämnden är dock i vissa fall bunden att fatta beslut i överensstämmelse med rekommendationer från den regionala kommittén, som består av intresserepresentanterna (se 4.3 De regionala kommittéernas formella status). Sverige har för genomförandeorganisationen därigenom lyckas tillfredsställa såväl Europeiska kommissionens önskan att partsrepresentanter skall avgöra Mål 3-ärenden (se 4.1

---

⁶I de fall då *regionala kommittéer* respektive *kommittéer* nämns fortsättningsvis i uppsatsen avser detta de regionala kommittéerna för Mål 3.

⁷§§ 11-13, SFS 1995:1322

⁸Statskontoret 1997:13, Genomförandet av EU:s strukturfondsprogram, Del 2 Genomförandeorganisationen, s 31

⁹Clevesköld, Lars, Lundgren, Lars och Thunved, Anders, Handläggning inom socialtjänsten, 1994, s 53

¹⁰Peterson, Olof, Maktens nätverk, 1989, s 113 f ”Regeringsformen medger att *förvaltningsuppgift*, även sådan som innefattar myndighetsutövning, kan överlämnas till ‘bolag, förening, samfällighet, stiftelse eller enskild individ’.” ”Innefattar uppgiften myndighetsutövning krävs lagstöd, dvs riksdagsbeslut (RF 11:6)”

¹¹Fax från Sture Nordh, ordförande i Övervakningskommittén för Mål 3, 98-03-30. ”Formellt är det *länsarbetsnämnden* som beslutar. Det kan innebära länsarbetsdirektören men det kan också vara länsarbetsnämndens styrelse (eller någon annan), beroende på vad som står i den beslutsordning som varje län självt fastställer.”

Strukturfonderna, 4.3 De regionala kommittéernas formella status), som den svenska rättens bestämmelser gällande myndighetsutövning.

Jag har hittills betecknat intresserepresentanternas inblandning i beslutsprocessen som en *möjlighet* till påverkan, en *möjlighet* till inflytande. Att det inrättas regionala kommittéer är ingen garanti för att de kommer att påverka eller influera beslutsfattandet vid myndigheten. Att vissa rekommendationer från de regionala kommittéerna skall vara avgörande för det slutliga beslutet är heller ingen garanti för att de faktiskt påverkar beslutsfattandet. Detta är en annan utgångspunkt för uppsatsen.

Olika länsarbetsnämnder har olika rutiner för ärendehantering av Mål 3. Vid alla länsarbetsnämnder finns ett EU-kansli eller en EU-samordnare, som har ansvar för den praktiska ärendehantering. Den väsentliga skillnaden i beredningsarbetet vid olika länsarbetsnämnder är om EU-kansliet eller EU-samordnaren förbereder ett eget *förslag till beslut* eller inte, innan den regionala kommittén sammanträder.¹² Om det finns ett förslag till beslut från EU-kansliet när den regionala kommittén sammanträder finns det en möjlighet att det är tjänstemännen vid Länsarbetsnämnden som fullt ut styr besluten i Mål 3-ärenden och att den regionala kommittén inte påverkar dem. I en sådan situation skulle den regionala kommittén godkänna alla förslag från EU-kansliet. Tjänstemannaförslagen skulle gå till beslut, visserligen via den obligatoriska rekommendationen, men utan att den regionala kommittén har påverkat beslutet.¹³ Detta är inget otroligt scenario eftersom förutsättningarna för det inte är osannolika. Det som krävs är att EU-kansliet gör ett gott förarbete och representanterna inte finner någon anledning att göra egna värderingar av projekten.

Vi kan således från början konstatera att de regionala kommittéerna för Mål 3 är ett nytt fenomen i svensk statsförvaltning i dess formella status. Det som skall undersökas i denna uppsats är de regionala kommittéernas reella status. Det är nödvändigt för att göra en rättvisande beskrivning av vad detta nya fenomen i förvaltningen egentligen står för. Jag har redan antytt att de regionala kommittéernas betydelse kan vara mer symbolisk än praktisk. Jag har också redogjort för att förutsättningarna för att de regionala kommittéerna skall kunna influera beslutsfattandet är goda. Det finns följaktligen utrymme för såväl svaga som starka regionala kommittéer.

Syftet med uppsatsen är således att utreda de regionala kommittéernas reella status i Dalarnas, Östergötlands och Gävleborgs län under tidsperioden från att Mål 3 startades i Sverige 1996 till i början på 1998.

---

¹²I de fall då *EU-kansliet* eller *EU-samordnare* nämns fortsättningsvis i uppsatsen avser detta EU-kansliet och EU-samordnare vid Länsarbetsnämnden.

¹³*Förslag* kommer fortsättningsvis i uppsatsen beteckna EU-kansliets förslag till beslut och *rekommendation* kommer att beteckna de regionala kommittéernas rekommendation.

2 Metod och material

Att göra en beskrivning av ett objekt kan vara nog så komplicerat när det rör sig om konkreta ting. Att fullt ut beskriva en företeelse som involverar dynamiska relationer är nästintill, om inte helt, omöjligt. Detta är ett känt problem inom forskningen. För att beskriva verkligheten generellt använder man sig därför av begränsade definitioner. Ett klassiskt exempel på problemet med att göra allmängiltiga definitioner, hämtat från den vetenskapliga metodläran, är definitionen av intelligens.¹⁴ En rättvisande definition av intelligens är omöjlig att konstruera. Det kommer alltid att finnas brister i varje försök till en allmängiltig definition, eftersom vi inte skulle kunna komma överens om beståndsdelarna för intelligensen. Vetenskapens lösning på detta problem är att acceptera att verkligheten inte kan beskrivas fullt ut, men att olika definitioner kan göras ändå.

Forskarna skiljer på teoretiska och operationella definitioner. En teoretisk definition av ett begrepp är ofta mångtydig och innehåller olika dimensioner. Den teoretiska definitionen av begreppsexemplet intelligens kan vara "förmågan att tänka logiskt, att lära sig snabbt, att överblicka stora problemområden". Den operationella definitionen kan vara "det som man mäter med intelligenstest".¹⁵ Med denna typ av definitioner kan forskaren skapa en viss förståelse för begreppet, även om ett förtydligande av detsamma fortfarande saknas. Att göra ett förtydligande innebär i sig att göra en begränsning av verkligheten. Det som forskaren kan tydliggöra är nämligen bara en eller flera dimensioner av det övergripande begreppet.

I forskningssammanhang är det ofta viktigt att kunna göra tester av olika slag. Man vill veta vad som ligger till grund för olika fenomen, hur saker och ting hänger ihop, fungerar eller kan förbättras. Testet kräver dock ytterligare förtydligande av verkligheten. Testet består därför av olika indikatorer på dimensionen. Indikatorerna är variabla.

För att hela detta resonemang inte skall bli alltför abstrakt skall det användas för att beskriva hur undersökningen i denna uppsats skall gå till. Undersökningen skall belysa de regionala kommittéernas status. Nyckelbegreppet är följaktligen status. Begreppet består av många olika dimensioner. Med status avses bl a de regionala kommittéernas roll, makt, pondus, befogenheter, funktion och inflytande. Jag har valt att genomföra studien genom fokusera på två olika dimensioner av dessa begrepp, som jag kallar inflytande och roll.

Inflytande kan vara att påverka resultatet. Om den regionala kommittén rekommenderar något annat än vad EU-kansliet föreslagit, påverkar detta resultatet - dvs beslutet. För att kunna testa inflytande har jag valt indikatorn överensstämmelse mellan EU-kansliets förslag till beslut och den regionala kommitténs rekommendation. Att testa inflytande genom att jämföra EU-kansliets förslag och den regionala kommitténs rekommendation är naturligtvis inte det enda sättet att testa inflytande på. Företeelser som också innebär inflytande, som tex att den regionala kommittén formulerar urvalskriterier eller ställer krav på projektanordnaren för att rekommendera ett projekt som också EU-kansliet stödjer, uppmärksammas inte i en sådan typ av jämförelse. Därmed

---

¹⁴Se tex Eneroth, Bo, Hur mäter man "vackert"? - Grundbok i kvalitativ metod, 1984; Halvorsen, Knut, Samhällsvetenskaplig metod, 1992; Winter, Jenny, Problemformulering undersökning och rapport, 1992

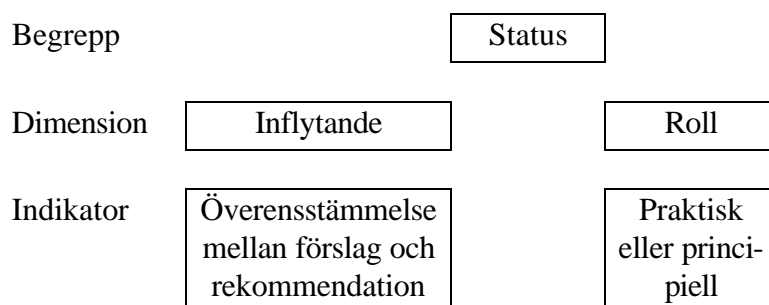
¹⁵Halvorsen, 1992, s 40 f

skapar också ett negativt testresultat problem med att dra generella slutsatser. Om det visar sig att den regionala kommittén inte vid något tillfälle har gått emot EU-kansliets förslag i sina rekommendationer, saknas belägg för att på goda grunder dra slutsatsen att den därmed inte utövar inflytande. Inflytande kan ju som sagt utövas även på andra sätt.

Trots denna svaghet med indikatorn har den förtjänster, som enligt min bedömning överväger. Två av dessa är aktualitet och kontinuitet. De regionala kommittéerna har vid varje beslutsmöte möjlighet att utöva denna typ av inflytande. Detta i motsats till exemplet med inflytande genom fastställande av urvalskriterier, som är mer eller mindre en engångsföreteelse. En annan förtjänst är att den finns dokumenterad, i motsats till det andra exemplet - det mer okonventionella sättet att utöva inflytande genom att ställa krav på projektanordnaren. Jag har följaktligen gjort bedömningen att överensstämmelse mellan förslag och rekommendation, som enda indikator på inflytande i undersökningen, är tillräcklig. Jag menar dock att bedömningen av utövat inflytande måste göras med ovanstående i åtanke, vilket innebär att avvikelser mellan förslag och rekommendation måste väga tungt i bedömningen av aktivt och passivt inflytande. Med det vill säga att en enda avvikelse bör vara tillräcklig för att göra bedömningen att den regionala kommittén har aktiverat sin formella rätt till inflytande.

Den andra dimensionen, roll, skulle i ett annat sammanhang kunna utgöra ett nyckelbegrepp. Här är rollen dock en dimension av de regionala kommittéernas status. För att testa vad som är de regionala kommittéernas roll brukas ett par egenskaper hos rollen som indikatorer. Egenskaperna är att rollen kan vara praktisk eller principiell. (Se figur 1) Distinktionen mellan dessa två egenskaper är följande. Om de regionala kommittéerna inte utövar något reellt inflytande över beslutsfattandet om projekt inom Mål 3, men om de ändå tillför något som är mer abstrakt, som tex tyngd i besluten eller uppfyllande av kommissionens önskemål gällande genomförandeorganisationen, kan de sägas ha en principiell roll. Om deras medverkan å andra sidan underlättar genomförandet av Mål 3 exempelvis genom att ledamöternas sakkunskaper gör att "rätt" projekt får "rätt" pengar eller genom att de sprider information om Mål 3, kan de sägas ha en praktisk roll.

Figur 1 Operationalisering av begreppet status

Med detta resonemang landar uppsatsen i två problemställningar.

Den första är: *Vad har de regionala kommittéerna för inflytande över beslutsfattandet i Mål 3-ärenden?*

Möjliga svar: Aktivt (reellt) och/eller Passivt (formellt).

Den andra är: *Vilken är den regionala kommitténs roll?*

Möjliga svar: Praktisk och/eller Principiell

Resultaten kommer att analyseras utifrån fyra idealtyper som kombinerar svaren på de två frågorna. Jag har här valt att presentera idealtyperna i en "fyrfältare" som, på ett förhoppningsvis pedagogisk sätt, illustrerar kombinationerna. Användandet av "fyrfältaren" bör dock inte övertolkas. Vanligtvis används "fyrfältare" inom statskunskapen för att kunna kategorisera undersökningsobjekt (partier, länder eller andra företeelser).¹⁶ Undersökningsobjektet placeras i *en* av rutorna. Här är idealtyperna i rutorna inte varandra uteslutande. Idealtyperna kan kombineras i en och samma kommitté. Exempelvis kan ledamöterna i en regional kommitté vara såväl legitimerare som sakkunniga.¹⁷ Att använda sig av idealtyper i en undersökning kan motiveras med att "I verkligheten förekommer dessa renodlade former sällan utan avvikelser eller blandformer är vanliga. Poängen med att använda idealtyper är att vi får ett *analytiskt mätinstrument*, dvs vi kan avgöra om en faktiskt existerande förvaltningsstruktur är mer lik någon modell (idealtyp) och från detta dra slutsatser om dess sätt att fungera mer eller mindre väl i olika sammanhang beroende på vilka krav som ställs"¹⁸

		ROLL	
		Praktisk	Principiell
INFLYTANDE	Aktivt	Sakkunniga	Intresserepresentanter
	Passivt	Informationsspridare	Legitimerare

Figur 2 De fyra idealtyperna

---

¹⁶ Se tex Rothstein, 1992, s 14, s 100 och Öberg, PerOla, Särintresse och allmänintresse: Korporatismens ansikten, 1994, s 12

¹⁷ Vissa skulle säkert ifrågasätta om dessa roller ens är möjliga att separera, om det inte är så att det ligger i deras natur att de kompletterar varandra,. Jag menar att det är två olika roller. Sakkunskap är inte ett nödvändigt kriterium för en legitimerande roll, men det är så att säga en annan diskussion, som jag väljer att inte gå in på närmare här.

¹⁸ Rothstein, 1992, s 50

Intresserepresentanter - aktivt inflytande, principiell roll

Den regionala kommittén påverkar beslutsfattandet. Organisationerna uttrycker sina särintressen. Beslutsfattandet styrs av det Lewin kallar intensitetsproblemet¹⁹ - den intensiva minoriteten har större makt än den apatiska majoriteten. I detta sammanhang är den intensiva minoriteten - de som har störst intressen i sakfrågan - partsrepresentanter i den regionala kommittén.²⁰

Sakkunniga - aktivt inflytande, praktisk roll

Den regionala kommittén påverkar beslutsfattandet. Organisationerna besitter expertkunskaper som inverkar på beslutsfattandet. Dess medverkan i beslutsfattandet kan motiveras med att besluten kvalitetssäkras genom att risken för att beslut fattas på lösa eller otillräckliga grunder blir mindre och att besluten blir mer sakligt välgrundade.

Informationsspridare - passivt inflytande, praktisk roll

Den regionala kommittén påverkar inte beslutsfattandet. Den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen fungerar som ett informationsforum. Eftersom organisationerna som finns representerade i den regionala kommittén, ofta är desamma som anordnar projekten, kan deras engagemang fungera som en praktisk effektivitetshöjande åtgärd, tex genom att organisationernas representanter blir experter på Mål 3-frågor, vilket kan utnyttjas av organisationerna och andra för att göra bättre ansökningar och bättre projekt.

Legitimerare - passivt inflytande, principiell roll

Den regionala kommittén påverkar inte beslutsfattandet. Besluten kan dock uppfattas att få större tyngd pga den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen. Deras medverkan kan också motiveras med att den är viktig för att uppfylla kommissionens princip om partsmedverkan (se under 4.1 Strukturfonderna och 4.3 De regionala kommittéernas formella status).

När det gäller den första frågeställningen, om de regionala kommittéerna påverkar beslutsprocessen, berör den endast länsarbetsnämnder som lägger fram förslag till beslut. När EU-kansliet inte lägger fram något förslag till beslut kan den logiska slutsatsen dras att den regionala kommittén påverkar besluten.²¹ Pga uppsatsens omfattning har det inte varit möjligt att studera många län. Den kvantitetsmässiga begränsningen i urvalet motiverar att endast län där länsarbetsnämnderna lägger fram förslag har studerats. Valet av länen har alltså styrs av hypotesen att överensstämmelse mellan förslag och rekommendation är ett bra instrument för att studera utövat inflytande. Inga län där länsarbetsnämnderna inte lägger fram förslag till beslut har följaktligen studerats.

När tre icke-slumpmässigt utvalda län, av totalt drygt tjugo²², undersöks kan naturligtvis inga generella slutsatser för hela landet dras. Ett annat hinder för att kunna dra generella slutsatser, är att Mål 3 inte har varit igång tillräckligt lång tid. De slutsatser som

---

¹⁹Lewin, Leif, *Samhället och de organiserade intressena*, 1992, s 9 ff

²⁰ ”Många aktörer som ingår i genomförandeorganisationen är såväl sökande som medfinansierare.” Statskontoret 1997:13, s 78

²¹ Dessa län är Södermanlands, Kronobergs och Kalmar län. I Västerbottens län lämnar EU-kansliet endast förslag i speciella fall. I Västmanlands och Örebro län bereds förslagen av en grupp som består av tjänstemän från LAN och några ledamöter från den regionala kommittén. Förslagen föredras muntligt vid de regionala kommittéernas möten. Källa: Rundringning till samtliga EU-kanslier.

²² Olika antal län beroende på före eller efter länssammanslagningar.

kan dras ur materialet till uppsatsen måste följaktligen begränsa sig de enskilda undersökningsobjekten (länerna) i sig.

Material

Materialet till den första frågeställningen, om överensstämmelse mellan förslag och rekommendation, består av utdrag ur Arbetsmarknadsverkets databas Handläggarsystem. I databasen finns uppgifter om EU-kansliets förslag och om den regionala kommitténs rekommendation. Vissa ärenden var vid undersökningstillfället inte registrerade i databasen. För dessa ärenden har EU-kansliet fått göra en uppskattning av antalet avvikelser. EU-kansliet i Östergötlands län ville inte lämna ut skriftlig dokumentation, pga sekretess, varför det resultatet bygger på uppgifter från EU-samordnaren Ulf Hermansen.²³

För att besvara den andra frågeställningen, om den regionala kommitténs roll, har intervjuer genomförts dels med EU-samordnare, dels med ledamöter i de regionala kommittéerna. Frågorna som har ställts vid intervjuerna finns i Bilagorna 1 och 2. Ledamöterna har varit representanterna från LO och Kommunförbundet i samtliga län samt representanten för SAF i Gävleborg och representanten för Företagarna i Dalarna. Urvalet motiveras genom att arbetsmarknadens parter är starka särintressen och kommunerna är den största gruppen av projektanordnare.²⁴ I Östergötland finns ingen näringslivsrepresentant.²⁵

Utskrifter av intervjuerna har skickats och godkänts av de som intervjuats via e-mail, fax eller brevpост.

Disposition

Uppsatsen kommer att ha följande disposition. Ett kort teoriavsnitt följs av ett bakgrundskapitel som behandlar strukturfonderna, mål 3 och de regionala kommittéernas formella status. Undersökningsdelen inleds med ett kapitel om likheter och skillnader mellan de tre länen. Därefter presenteras och analyseras resultaten av undersökningen i tre kapitel, ett för varje län. Observationerna sammanfattas och binds ihop i uppsatsens avslutade diskussionskapitel.

---

²³Vissa uppgifter om företag som söker projektmedel samt avslagna ansökningar är sekretessbelagda. Jag ansökte dock och fick, tack vare ett intyg från min handledare PerOla Öberg, själv tillgång till de uppgifter jag behövde för Dalarnas och Gävleborgs län.

²⁴Kommunerna driver 32% av projekten, enskilda företag 22%, statliga myndigheter 19%, allmännyttiga organisationer 19%. AMS, ISEKuu 1998:1, Uppföljning av Mål 3-projekt, s 13

²⁵Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

3 Teori

Det finns många definitioner av korporatism. En har redan nämnts här i inledningen, när ”*organiserade intressen under institutionaliserade former medverkar i den offentliga beslutsprocessen*”.²⁶ En annan definition är att ”[m]ed korporatism menas en av statsmakterna erkänd medverkan från organisationerna i beslut eller förvaltning inom den offentliga verksamheten eller ett handlande av motsvarande slag, som organisationerna utför på statsmakternas vägnar.”²⁷ Båda dessa definitioner stämmer väl med funktionen som de regionala kommittéerna har.

Detta teoriavsnitt skall visa hur idealtyperna har kommit till och motiveras. Av de fyra benämningarna kan åtminstone tre - sakkunniga, intresserepresentanter och legitimerare - härledas till vetenskapliga texter om korporatismens syfte och effekter. Samtliga citat som följer är hämtade ur sådana texter.

Sakkunniga

Genom organisationerna får beslutsfattare och myndighetsföreträdare information från andra delar av samhället.²⁸

För statsmakten är det en fördel att kunna utnyttja organisationernas expertkunskap, så att besluten blir de sakligt bästa /.../.²⁹

Det som beskrivs är en grupp personer som influerar beslutsfattandet genom sin sakkunskap, dvs det jag här har valt att kalla sakkunniga.

Intresserepresentanter

/.../de som är starkt engagerade får större inflytande än de oengagerade.³⁰

Även om avsikten kan ha varit att oskadliggöra olika intressen genom att inkorporera dem i statliga organ, så kan effekten bli helt motsatt, dvs dessa intressen stärks genom att få officiös status.³¹

Detta beskriver en grupp som genom sina särintressen påverkar beslutsfattandet, dvs det jag betecknar som intresserepresentanter.

Legitimerare

Organisationernas medverkan leder till att politiken förankras och legitimeras.³²

---

²⁶Hermansson, Svensson, Öberg, 1997, s 366

²⁷Lewin, 1992, s 57

²⁸Peterson, 1989, s 112

²⁹Lewin, 1992, s 22

³⁰Ibid, s 10

³¹Sabel, Charles F. citerad i Rothstein, 1992, s 30

³²Peterson, 1989, s 112

Till frågan om varför ett i grundlagen suveränt parlament valt att ibland ge intresseorganisationerna en så stark ställning i förvaltningsledet är vårt svar att kravet på legitimitet i genomförandedet ofta har varit avgörande. När inte regelstyrning eller professionsstyrning eller någon annan modell kunnat tillgripas har intresseorganisationerna fått fylla rollen som legitimitetsskapare i politiken.³³

För statsmakten är det en fördel /.../ att dra nytta av organisationernas anseende, så att genomförandet går smidigt.³⁴

Här beskrivs en grupp vars huvudsyfte är att legitimera beslut, dvs det som här betecknas som legitimerare.

Informationsspridare

Organisationerna blir ett redskap för staten vid genomförandet av den offentliga politiken.³⁵

Informationsspridning är en praktisk funktion i implementeringen, som inte har någon direkt verkan på besluten, varför jag har valt att kalla en idealtyp informationsspridare.

---

³³Rothstein, 1992, s 345

³⁴Lewin, 1992, s 22

³⁵Ibid, s 32

4 Bakgrund

4.1 Strukturfonderna³⁶

Strukturfonderna är i egentlig mening årliga utgiftsposter i EU:s budget. Den totala summan för strukturfonderna i budgeten överstigs endast av summan för jordbruksstödet. Jordbruksstödet upptar ca hälften av EU:s budget, strukturfonderna ca en tredjedel. Fonderna finansierar åtgärder som syftar till att minska de regionala klyftorna i Europa.

Strukturfonderna är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF), Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) och Fonden för fiskets utveckling (FFU).

Det finns sju olika mål för strukturfonderna.

MÅL	ÅTGÄRD
Mål 1 utveckling	Stöd till regioner som är eftersatta i utvecklingen och där levnadsstandarden är låg. Mål 1 är det enda av målen som Sverige inte berörs av.
Mål 2 omvandling /förnyelse	Stöd till regioner i strukturell omvandling och industriell tillbakagång.
Mål 3 minskad arbetslöshet	Sysselsättningsstimulerande åtgärder för långtidsarbetslösa, ungdomar och personer med särskilda svårigheter; handikapp eller integrationsproblem.
Mål 4 kompetensutveckling	Stödåtgärder för personer som hotas av arbetslöshet pga strukturella förändringar.
Mål 5a förnya och utveckla traditionella näringar	Stöd till modernisering och omstrukturering av jordbruk, fiske och skogsbruk.
Mål 5b anpassning till nya näringar	Stöd till utveckling och strukturanpassning på landsbygden.
Mål 6 utveckling och anpassning	Stöd till glesbygdsområden och arktiskt jordbruk.

Man gör skillnad mellan regionala och horisontella mål. Regionala mål gäller endast vissa regioner, medan de horisontella målen gäller för hela landet. I Sverige är regionala målen Mål 2, 5b och 6 och de horisontella Mål 3, 4 och 5a.

Den ovan nämnda avgränsningen mellan regionala och horisontella mål gäller även för genomförandeorganisationerna i Sverige. För de tre förstnämnda målen, 2, 5b och 6 har det inrättats speciella beslutsgrupper, som har fått myndighetsstatus. De består av en

---

³⁶Europeiska kommissionen, Strukturfonderna och Sammanhållningsfonden 1994-99 - Lagtexter och kommentarer; Statskontoret 1997:12 Genomförandet av EU:s strukturfonder - Del 1 Medfinansieringen, 1997, s 15 ff; Statskontoret 1997:13 Genomförandet av EU:s strukturfonder - Del 2 Genomförandeorganisationen, 1997, s 33 ff; Kommunförbundet, Guide till EUs fonder och program -Aktualiserad version, 1996, s 7-9 och s 14-18; Kristensen, Sören, Pengar från EU - En vägledning i att söka stöd, 1996, s 33f

majoritet kommun- och landstingspolitiker och en minoritet tjänstemän från länsstyrelser och länsarbetsnämnder. För de tre sistnämnda, 3, 4 och 5a, gäller att beslutande instans är traditionella myndigheter, där beslut fattas av tjänstemän. Myndigheterna bistås av rådgivande organ. Förutom för den sk Övervakningskommittén, som är en nationell samordningsinstans, finns inga formella instruktioner från EU på hur genomförandeorganisationerna skall utformas för respektive mål. Kommissionen har endast att godkänna eller underkänna förslag till genomförandeorganisation från medlemsländerna i det sk samlade programdokumentet (SPD). Det är ett slags avtal mellan medlemsländerna och kommissionen för genomförandet av ett mål.

Att genomförandeorganisationerna har utformats på nämnda sätt i Sverige beror delvis på EU:s partnerskapsprincip för strukturfonderna. Partnerskapsprincipen rör många olika parter på olika nivåer i strukturfondsarbetet och har som syfte att förankra och samordna genomförandet. Europeiska kommissionen är en part, medlemslandet kollektivt är en part, myndigheter och andra berörda är också parter och alla skall enligt principen vara involverade och samverka i implementeringen av målen. Övervakningskommittén och de regionala kommittéerna utgör egna sk partnerskap - dvs sammanslutningar av parter. ”För fondens förvaltning ansvarar ett partnerskap av alla berörda företrädare med intresse av fondens handlingsinriktning och utdelning, däribland de ekonomiska och sociala parter som skall utses av medlemsstaterna.”³⁷

4.2 Mål 3

Mål 3 utgör ca en tredjedel av alla strukturfondsprogram i Sverige.³⁸ Det finns tre huvudprioriteringar fastställda för Mål 3 i Sverige. Samtliga gäller sk speciellt utsatta grupper. Den första är att slussa in ungdomar på arbetsmarknaden. Den andra är att bekämpa långtidsarbetslöshet och den tredje är att integrera invandrare i storstadsområden samt arbetshandikappade på arbetsmarknaden.³⁹

När det gäller administrationen av Mål 3 sköts den regionalt av länsarbetsnämnderna. Länsarbetsnämnderna bistås av såväl regionala som lokala kommittéer (om de regionala kommittéerna, se nedan) De lokala kommittéerna är i vissa län Arbetsförmedlingsnämnderna och i andra län nya konstellationer, skapade enkom för Mål 3. I de lokala kommittéerna finns normalt företrädare för arbetsmarknadens parter, landstinget, näringslivet och kommunen.⁴⁰ De lokala kommittéerna tar del av och gör prioriteringar av projektansökningar som berör deras kommun.⁴¹

Statskontoret har konstaterat att administrationskostnaderna för Mål 3 är höga. Enligt deras beräkningar uppgår administrationskostnaderna per beslutat projekt inom Mål 3 till 107 000 kr.⁴²

---

³⁷ Mål 3-programmet. Samlat programdokument för mål 3 i Sverige - det fullständiga dokumentet, 3.1

³⁸ Statskontoret 1997:13, s 74

³⁹ Mål 3-programmet. Samlat programdokument för mål 3 i Sverige - det fullständiga dokumentet, 4.2.2

⁴⁰ Statskontoret 1997:13, s 41

⁴¹ Besöksintervjuer med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna), Ulf Hermansen (LAN - Östergötland) och Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁴² Statskontoret 1997:13, s 72

4.3 De regionala kommittéernas formella status

De regionala kommittéerna för Mål 3 finns reglerade i det samlade programdokumentet (SPD) för Mål 3 i Sverige. Det är en överenskommelse mellan EU-kommissionen och regeringen om hur Mål 3 skall genomföras. I SPD anges att:

Det samlade programdokumentets inriktning på ”nerifrån-och-upp-principen” och lokalt samarbete välkomnas av kommissionen och bör återspeglas i /.../ genomförande och förvaltning. Strukturerna bör påvisa alla berörda myndigheters och organs aktiva roll och engagemang /.../.

På länsnivå skall *regionala kommittéer* inrättas för att bistå länsarbetsnämnderna med att genomföra det samlade programdokumentet. Medlemmarna i de regionala kommittéerna skall företräda arbetsmarknadens parter, landsting, försäkringskassan, näringsliv samt den sociala ekonomin.

De regionala kommittéerna skall utarbeta de regionala finansieringsplanerna, inklusive de årliga uppdateringarna av dessa planer, föreslå urvalskriterier samt välja ut projekt inom varje län.⁴³

I instruktionen till Arbetsmarknadsverket anges följande om Mål 3-programmet:

Länsarbetsnämnden skall besluta om stöd från Europeiska socialfonden för enskilda projekt inom ramen för ett fastställt samlat programdokument (SPD) för Mål 3.

För samråd i frågor om genomförandet av programdokumentet skall länsarbetsnämnden inrätta en regional kommitté med företrädare för berörda myndigheter, institutioner, näringslivsorganisationer, arbetsmarknadens parter, kooperativa organisationer och andra intresseorganisationer.

Beslut om enskilda projekt skall föregås av samråd med regionala kommittén.⁴⁴

I ett uttalande från Övervakningskommitténs ordförande Sture Nordh fastställs följande angående det regionala beslutsfattandet för Mål 3:

I EU:s system är det de regionala partssammansatta kommittéerna som fattar beslut. Detta går inte i Sverige därför att vi måste ha ett system som innebär att det finns en ansvarig myndighet som fattar det formella beslutet. Därför har vi kommit överens om en ordning som innebär ett beslutsfattande i två steg. De regionala kommittéerna skall rekommendera till beslut de projekt de anser skall beviljas. Därefter fattar myndigheten, d v s länsarbetsnämnden, det formella beslutet. Ett positivt beslut kan alltså fattas endast om såväl den regionala kommittén som länsarbetsnämnden tillstyrkt projektet. Detta innebär att det finns ett dubbelt veto.⁴⁵

Det som Sture Nordh kommenterar vid detta tillfälle är regler som verkar för att minska risken för att ”fel” projekt skall finansieras med Mål 3-medel. Den regionala kommittén som Länsarbetsnämnden fungerar som ”gatekeepers” för att de projekten inte skall

---

⁴³Mål 3-programmet. Samlat programdokument för mål 3 i Sverige - det fullständiga dokumentet

⁴⁴§ 26a, SFS 1988:1139

⁴⁵Övervakningskommittén för Mål 3 och Employment, Protokoll 1996/2

bifallas. Formellt har de regionala kommittéerna följaktligen en stark ställning ur en aspekt. Endast projekt som den regionala kommittén har rekommenderat bifall av ansökan kan erhålla finansiering inom Mål 3.

”Den regionala kommittén skall enligt vad som sägs i riktlinjerna för arbetet i de regionala kommittéerna ‘i sin handläggning eftersträva enhällighet.’”⁴⁶ Detta uttalande, som är väl förankrat i de län som har varit föremål för undersökningen⁴⁷, skulle kunna innebära att de enskilda ledamöterna i de regionala kommittéerna har ett ”negativt veto” i beslutshandlingen av projektansökningar. Om enhällighet inom den regionala kommittén krävs för att de skall kunna avge en rekommendation och en bifallsrekommendation krävs för ett bifallsbeslut, skulle en enda ledamot kunna stoppa Mål 3-finansiering av ett projekt. Genom att ledamoten inte är enig med de andra om en bifallsrekommendation, kan ingen sådan ges, varför ett bifallsbeslut inte heller kan fattas. Detta kommenterar Sture Nordh på följande sätt. ”Jag uppfattar det inte som en absolut vetomöjlighet för varje enskild ledamot utan att länsarbetsnämnden självständigt fattar sina beslut efter att ha lyssnat på den regionala kommittén”.⁴⁸

Av detta kan följande slutsatser dras.

- Det krävs en bifallsrekommendation från den regionala kommittén för att projekt skall beviljas finansiering inom Mål 3, vilket innebär att en avslagsrekommendation från en enig kommitté är bindande (veto).
- Formellt finns inga hinder för Länsarbetsnämnden att avslå en projektansökan som en enig regional kommitté har rekommenderat skall bifallas (veto).
- Vid oenighet inom den regionala kommittén är reglerna otydliga, men de tolkas som att Länsarbetsnämnden då självständigt har rätt att besluta utan att den regionala kommittén har avgivit någon rekommendation till beslut.

---

⁴⁶Fax från Sture Nordh, ordförande i Övervakningskommittén för Mål 3, 98-03-30

⁴⁷Besöksintervjuer med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna), Ulf Hermansen (LAN - Östergötland) och Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁴⁸Fax från Sture Nordh, ordförande i Övervakningskommittén för Mål 3, 98-03-30

5 Skillnader och likheter mellan länen

I detta avsnitt avser jag att relativt förutsättningslöst peka på några skillnader och likheter mellan Dalarnas, Östergötlands och Gävleborgs län, när det gäller faktorer relaterade till Mål 3.

5.1 Resurser

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), som är fondutbetalande myndighet för Europeiska Socialfonden (ESF) i Sverige, har fastställt en medelsram för alla län. Länen som är föremål för denna undersökning har alla blivit tilldelade drygt 100 miljoner kronor var i ESF-medel för programperioden 1995-99. Gävleborg är det län som har intecknat mest, men som har utbetalt minst såväl som andel av medelsramen som av intecknade medel.⁴⁹ (Se tabell 1) Medlen betalas ut månadsvis allteftersom projektägaren redovisar sina utgifter.

Tabell 1 Länsvis medelsram för ESF-medel, intecknade samt utbetalda belopp (tkr)⁵⁰

LÄN	Medelsram 95-99	Intecknat/ Medelsram	Utbetalt/ In- tecknat	Utbetalt/ Me- delsram
Gävleborg	110 097	85%	41%	35%
Dalarna	104 828	67%	62%	42%
Östergötland	128 602	77%	54%	42%

5.2 Rekommendationer

Antalet ansökningar som hade gett upphov till rekommendationer i de regionala kommittéerna fram t o m det senaste mötet innan undersökningstillfället varierar något mellan länen. Den regionala kommittén Gävleborgs län hade avgivit 108 rekommendationer, den i Östergötlands län hade avgivit 90 och i Dalarnas län 78. I Dalarna hade hälften av ansökningarna rekommenderats bifall, i Östergötland hade knappt 1/3 rekommenderats bifall och i Gävleborgs län utgjorde bifallsrekommendationerna drygt 1/3 (se tabell 2).

Tabell 2 Antal rekommendationer, bifall, avslag och totalt

LÄN	Bifall	Avslag	Totalt
Gävleborg	38	70	108
Dalarna	39	39	78
Östergötland	29	61	90

⁴⁹Björklund, Anders, Pihlgren, Gunnar, Ramström, Dick och Svensson, Arne, Utvärdering av Mål 3 och Employment - Delrapport 2, 97-03-25, s 43

⁵⁰Efter tabell i AMS ISEK uu 1998:1, s 16

5.3 EU-kansliet⁵¹

Organisation

I samtliga tre län består EU-kansliet av två personer. Det har visat sig att arbetsuppgifterna har varit övermäktiga för en person, varför en andra EU-handläggare har anställts efterhand. De två samordnarna har till viss del olika ansvarsområden och arbetsuppgifter. EU-samordnarna ägnar sig fullt ut åt Mål 3 i sitt arbete.

Arbetssätt

När det gäller EU-kansliets arbetssätt följer de tre länen i stort sett samma mönster. Beredningen genomförs i flera steg. Till att börja med går Länsarbetsnämnden ut med en annons med information om att ansöka om medel för projekt inom Mål 3. Det händer att potentiella projektanordnare kontaktar EU-kansliet för råd och hjälp med ansökningen. I Dalarnas län finns utvecklade rutiner för hur dessa inledande kontakter med de potentiella projektanordnare skall skötas.

Den första kontakten med projektanordnarna sker företrädesvis på telefon. Om det då visar sig att personen ifråga inte är tillräckligt insatt i vad som gäller för Mål 3-programmet och projektansökningar, skickar man ut ett grundmaterial med information. Efter det har man åter kontakt med projektanordnaren på telefon. Många projektanordnare gör sedan ett besök på EU-kansliet och man diskuterar igenom projektidén och vissa praktiska frågor, främst medfinansieringsfrågan men också i övrigt vad projektanordnaren bör tänka på inför sin ansökan - en slags checklista. Vissa projektanordnare faxar sedan en provansökan som EU-kansliet lämnar kommentarer till. Hela den här processen innan själva projektansökan lämnas in, gör att man får in mer genomarbetade projekt, som uppfyller de krav som ställs i SPD. Projektanordnare som har en idé som inte ryms inom Mål 3, inser detta redan innan projektansökan lagts fram till handläggning.⁵²

I detta skede innan ansökningen har inkommit till Länsarbetsnämnden händer det även i Gävleborgs län att EU-samordnarna arrangerar rådgivande möten med vissa som är intresserade av att starta Mål 3-projekt. På denna punkt skiljer sig Östergötlands län från de andra. När ansökan inkommer gör EU-kansliet en formaliagranskning av ansökningarna. Kompletteringsförfrågningar går ut till bristande ansökningar.

Samtliga ansökningar går sedan ut till de berörda lokala kommittéerna via Arbetsförmedlingscheferna. De lokala kommittéerna gör en prioritering eller rangordning av projekten.

I Dalarna och Östergötland diskuterar EU-samordnarna igenom projektansökningarna och förslagen till beslut med länsarbetsdirektören innan förslagen till beslut fastställs. I Gävleborg kommer länsarbetsdirektören i kontakt med ansökningarna först efter att EU-kansliet har fastställt ett förslag till beslut, i sin egenskap som ordförande i den regionala kommittén. För samtliga gäller att även andra tjänstemän inom Länsarbetsnämnden konsulteras för bedömningen vid behov.

I Dalarnas län finns en utarbetad blankett för EU-kansliets bedömning av projekten. Där framgår även den lokala kommitténs bedömning. I Gävleborgs län används databasen Handläggarsystem för detsamma. I Östergötlands län använder EU-kansliet sig av

---

⁵¹Besöksintervjuer med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna), Ulf Hermansen (LAN - Östergötland) och Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁵²Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

databasen Projektregister för att göra en sammanfattning av ansökan. Sammanfattningen innefattar EU-kansliets förslag och de lokala kommittéernas rangordning.

Ledamöterna i den regionala kommittén får sedan ta del av EU-kansliets förslag, antingen via kopior på blanketterna (Dalarna) eller utdrag ur databaserna (Gävleborg, Östergötland). I Östergötlands län är EU-kansliets sammanfattningar det enda material den regionala kommittén tar del av. I Dalarnas län kompletteras bedömningsblanketten med själva ansökningsblanketten som de sökande själva fyllt i. I utskicket till den regionala kommittén i Gävleborgs län är utdrag ur Handläggarssystem bifogade till den kompletta ansökningshandlingen, inklusive en utförlig projektbeskrivning. När den regionala kommittén sammanträder diskuteras varje projektansökning innan rekommendationen fastställs.

5.4 Den regionala kommittén

Organisationer

Enligt SPD skall ledamöterna i den regionala kommittén "företräda arbetsmarknadens parter, landsting, försäkringskassan, näringsliv samt den sociala ekonomin"⁵³. I AMS skrivelse till länsarbetsnämnderna om upprättande av regionala kommittéer angavs att de skulle ha följande grundbemanning: SAF, LO, TCO, SACO, Länsstyrelsen, Landstinget, Kommunförbundet i länet och Försäkringskassan. Även Kooperativa institutet och Folkrörelserådet Hela Sverige skall leva skulle representeras om organisationerna fanns etablerade i länet. Utöver denna grundbemanning skulle länsarbetsnämnderna kunna ta in representanter från andra organisationer om det var motiverat mot bakgrund av regionala särdrag.⁵⁴

De tre länen som undersöks här, hade vid undersökningstillfället nämnda grunduppsättning av ledamöter, med vissa undantag. SAF har efter ett centralt beslut i oktober 1997, dragit tillbaka sin representation i de regionala kommittéerna för Mål 3. Man gjorde då bedömningen att det var rätt tid att lämna kommittéerna, efter att ha medverkat i ett uppbyggnadsskede.⁵⁵ I Gävleborgs län har den tidigare SAF-representanten valt att sitta kvar i den regionala kommittén på ett personligt mandat.⁵⁶ I Östergötland och Dalarna finns ingen representant från SAF.⁵⁷

Näringslivet företrädde tidigare på flera håll av Företagarna. Nu har dock även Företagarna centralt har beslutat sig för att dra tillbaka sin representation.⁵⁸ I Dalarna sitter trots detta en representant från Företagarna kvar som ledamot i den regionala kommittén.⁵⁹

---

⁵³Mål 3-programmet. Samlat programdokument för mål 3 i Sverige - det fullständiga dokumentet, 6.1.2

⁵⁴Björklund, Pihlgren, Ramström, Svensson, 97-03-25, s 34

⁵⁵SAF:s VD Göran Tunhammar, Brev 97-10-27 till Sture Nordh, ordförande i den centrala Övervakningskommittén för Mål 3

⁵⁶Besöksintervju med Peter Wåglund, (LAN - Gävleborg)

⁵⁷Besöksintervjuer med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna) och Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

⁵⁸Telefonintervju med Christer Östlund, Företagarna

⁵⁹Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

Företrädare från handikapporganisationer finns i Gävleborg, från Länshandikappföreningarna, och i Dalarna, från Länshandikapprådet (LHR). I Östergötland finns det finns ingen handikapporganisation representerad i den regionala kommittén. Istället uttalar sig Delegationen för Yrkesinriktad Rehabilitering (DYR)⁶⁰ i samband med att den lokala kommittén gör detsamma. Den sociala ekonomin, föreningslivet, företräds i Gävleborgs och Dalarna län av Kooperativ utveckling i Östergötlands län av Kooperativa institutet.

Ledamöter⁶¹

Vilka är personerna som sitter med i de regionala kommittéerna? Besitter de några speciella kvaliteter som påverkar deras agerande? Hur kommer det sig att just de finns representerade? Har de anmält ett intresse eller har de valts ut på andra grunder? Vilka i sådant fall? Är det kända proffstyckare eller sakkunniga inom sina respektive organisationer eller är det personer som i allmänhet är engagerade i många olika sammanhang?

Det var de enskilda organisationerna som hade att nominera sina representanter till den regionala kommittén. Såväl Länsarbetsnämnden som AMS uppgift var endast att godkänna eller underkänna nomineringarna när kommittéerna skulle bildas.⁶² Hur själva nomineringen har gått till för de ledamöter som inte har intervjuats finns det följaktligen inga uppgifter om. De intervjuade EU-samordnarna har fått kommentera är de olika kvaliteter eller egenskaper som de anser finns hos ledamöterna. Det har då visat sig att det är övervägande personer på höga poster och positioner som sitter som ledamöter i de regionala kommittéerna.”[D]e flesta besitter tunga mandat inom sina respektive organisationer.”⁶³ Det är också vanligt att ledamöterna sitter på många stolar, dvs de finns representerade i många olika sammanhang. Gemensamt för de flesta ledamöter är också att de har någon slags anknytning till arbetsmarknadsfrågor.

Faddersystem

Gävleborg län har sedan start haft ett faddersystem, som går ut på att varje ledamot är fadder till varsitt projekt. Till uppgifterna som fadder hör att inför varje kommittémöte genomföra ett besök, för att sedan rapportera till EU-samordnarna.⁶⁴ Tanken bakom systemet med faddrar, var dels att engagera ledamöterna mer i projekten. Det sågs också som ett redskap för att fördjupa ledamöternas kunskaper om hur ett projekt drivs.⁶⁵ Dessutom var det meningen att ledamöterna skulle vara behjälpliga i förhållande till projektanordnaren i största allmänhet.⁶⁶ I Dalarna ämnar man införa ett system med faddrar på frivillig basis.⁶⁷ I Östergötland har frågan inte diskuterats.⁶⁸

---

⁶⁰DYR är en institution i AMS regi. Den skall syssla med yrkesinriktad rehabilitering och andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder för handikappade, § 18 SFS 1988:1139

⁶¹Besöksintervjuer med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna), Ulf Hermansen (LAN - Östergötland) och Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁶²Björklund, Pihlgren, Ramström, Svensson, 97-03-25, s 34

⁶³Besöksintervju med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁶⁴Regional plan för Mål 3-arbetet i Gävleborgs län 1997-10-03

⁶⁵Besöksintervju med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg), telefonintervjuer med Olle Wikholm (LO - Gävleborg) och Lennart Robberts (SAF - Gävleborg)

⁶⁶Telefonintervju med Olle Wikholm (LO - Gävleborg)

⁶⁷Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

6 Gävleborgs län

6.1 Den regionala kommitténs inflytande

Vid undersökningstillfället hade 111 projektansökningar behandlats och två bordlagts av den regionala kommittén i Gävleborgs län (se tabell 3). Vid fem tillfällen har den regionala kommittén inte gått efter EU-kansliets förslag i sin rekommendation. Vid två av dessa har den regionala kommittén ansett att ärendena skulle tas upp för rekommendation vid ett senare möte, varför de har bordlagts. Det har följaktligen bara hänt tre gånger att den regionala kommittén har förordat något helt annat än vad EU-kansliet föreslagit.

Tabell 3 Överensstämmelse mellan förslag och rekommendation i Gävleborgs län

GÄVLEBORG	EU-kansliets förslag/ Regionala kommitténs rekommendation (B=Bifall, A=Avslag, Bordl=Bordläggning, Å=Återremiss)											
	B/B	A/A	B/A	A/B	B/ Bordl	A/ Bordl	B/Å	A/Å	Bordl/ Bordl	Å/Å	Bordl/ Å	Samtliga ärenden
1996 Vår (april+juni)	18	28										46
1996 Höst	6	16		1								23
1997 Vår	2	13										15
1997 Höst	12	13	1	1	1	1						29
SUMMA	38	70	1	2	1	1						113

Något som också kan utläsas ur tabell 3 är att det är vid det senaste ”beslutsmöte” innan undersökningstillfället, som fyra av de fem avvikelserna från EU-kansliets förslag inträffade. Det stämmer väl med EU-samordnaren Peter Wåglunds uppfattning om att det tog ett tag för den regionala kommittén att finna sin roll i sammanhanget och att de under tiden ”tog” alla förslag som EU-kansliet lade fram.⁶⁹

När den regionala kommittén har gått emot förslag till beslut har det berott på att man ansett att EU-kansliet har gjort felbedömningar utifrån de generella kriterierna som finns för Mål 3. Det kan vara nedifrån-och-upp-perspektivet - att EU-kansliet anser projektet är mindre bra, men att kommittén tycker att det är viktigt med ett underifrån-perspektiv. Annars har det hänt att den regionala kommittén gjort bedömningarna att ett projekt kan vara särskilt viktigt för viss målgrupp, att ett projekt är för dyrt eller att det inte tillräckligt arbetsmarknadsinriktat.⁷⁰

Det har också hänt att den regionala kommittén har haft sakkunskaper som spelat in så att man har gjort en annorlunda bedömning av projekt.⁷¹

Regionala kommittén kan lyfta fram projekt som man anser fått en felaktig bedömning av någon anledning i EU-kansliets förslag. Invändningarna mot EU-kansliets förslag kan bestå

⁶⁸Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland), telefonintervju med Tommy Palmqvist (Kommunförbundet - Östergötland)

⁶⁹Besöksintervju med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁷⁰Ibid

⁷¹Ibid

i att någon ledamot har annan information eller kunskap, vilket får till följd att det underliggande materialet för bedömningen ändrar karaktär.⁷²

Det (vad avvikelserna har berott på) har varit att bedömningarna av hur projektansökningar uppfyller de allmänna kriterierna för Mål 3 har skilt sig åt mellan EU-kansliet och den regionala kommittén.⁷³

Olle Wikholm, LO:s representant, uppmärksammade även en annan typ av inflytande:

Det har hänt att Olle Wikholm efter att ha varit skeptisk till ett visst projekt har kontaktat representanter från LO i de lokala Arbetsförmedlingsnämnderna, för att kolla upp det. Har de bekräftat hans skepsis, har han kontaktat EU-kansliet med sina invändningar. Det har vid några tillfällen resulterat i att EU-kansliet har ändrat uppfattning om projektet i fråga.⁷⁴

Materialet visar att den regionala kommittén har aktiverat sin möjlighet att påverka besluten om medel till Mål 3-projekt, genom att den vid ett antal tillfällen givit en annan rekommendation till beslut än den som EU-kansliet föreslagit. Den första delfrågan i undersökningen av Gävleborgs läns regionala kommitté är därmed besvarad.

6.2 Den regionala kommitténs roll

Vad avvikelserna har berott på (se ovan) kan i sig ge en fingervisning om vilken roll som den regionala kommittén spelar, utifrån de olika roller som presenterades i metodkapitlet, praktisk eller principiell. Om det hade visat sig att deras annorlunda bedömning har varit resultatet av att vissa särintressen har fått spelrum, skulle det ha talat för att de agerade i överensstämmelse med idealtypen *intresserepresentanter*. Om det hade berott på att någon ledamot satt inne med annan kunskap eller information än den som EU-samordnarna haft när de gjort sin bedömning, skulle detta snarare vara kännetecknande för idealtypen *sakkunniga* och en praktisk roll.

Enligt de intervjuade är det främst de allmänna kriterierna för Mål 3, och tolkningen av dessa som har fått till följd att den regionala kommittén inte har antagit EU-kansliets förslag till sina rekommendationer. Särintressen har följaktligen inte gett upphov till avvikelser, däremot har det hänt ibland att sakkunskap har inverkat på den annorlunda bedömningen.

Det finns en allmän uppfattning om att den regionala kommittén måste vara enhällig för att kunna avge en rekommendation.⁷⁵ Att den regionala kommittén inte skulle kunna enas om en rekommendation, skulle kunna vara ett tecken på att särintressen skulle vara inblandade. Detta resonemang har en parallell i en uppsats om Konstitutionsutskottets granskning av Lars Davidsson. Han menar att *oenighet* i Konstitutionsutskottets betänkanden kan vara ett tecken på politisering av utskottsärendena.⁷⁶ Jag menar

---

⁷²Telefonintervju med Lennart Robberts, SAF:s tidigare representant som nu sitter på ett personligt mandat.

⁷³Telefonintervju med Olle Nilson-Sträng, (Kommunförbundets representant(KOM) - Gävleborg)

⁷⁴Telefonintervju med Olle Wikholm (LO - Gävleborg)

⁷⁵Besöksintervjuer med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg), Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna), Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

⁷⁶Davidsson, Lars, Konstitutionsutskottets granskning - konstitutionellt värn eller politiskt redskap?, Självständigt arbete C, Statsvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet, Våren 1998

på motsvarande sätt att om ledamöterna driver egna intressen i den regionala kommittén, borde detta få till följd att de inte skulle kunna enas i alla ärenden. En annan variant på samma resonemang förs i "Särintresse och allmänintresse: Korporatismens ansikten" av PerOla Öberg. "I frågor där det finns divergerande åsikter existerar helt enkelt inget allmänt intresse"⁷⁷ Min fråga till de intervjuade avseende enhälligheten, var om det hände vid tillfälle att den regionala kommittén inte kunde nå konsensus och vad det i sådant fall berodde på. Svaret från tre av fyra i Gävleborgs län var att vissa ärenden visserligen gett upphov till häftiga diskussioner, men att det inte har hänt att man inte har lyckats komma överens.⁷⁸ Detta är därmed ytterligare ett belägg för att särintressen inte har någon betydelse för den regionala kommitténs ställningstaganden.

Samtliga intervjuade har fått svara på frågan om vilka som är förtjänsterna med den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen. Svaren varierar något.

Det är att kommissionens partnerskap förverkligas genom deras medverkan. Den skapar nya samverkanskonstellationer och gör att nya parter deltar i projekten. Det är ingen tvekan om att den regionala kommittén tillför värdefulla specialkunskaper. Den regionala kommittén är tänkt att fungera som en informationsspridare "nedåt" i organisationerna, men den funktionen är nog inte så stark i praktiken.⁷⁹

Det är en fördel att diskutera projekten i en grupp som består av personer med olika bakgrund, kunskaper och utgångspunkter. Resultatet blir att man får bättre projekt.⁸⁰

Den regionala kommittén kan tillföra nya infallsvinklar och synsätt. Den kan sägas ha en kvalitetsgranskande funktion, dels i förhållande till projekten i sig, men även när det gäller EU-handläggarens beredningsarbete. En dålig beredning skulle ifrågasättas av den regionala kommittén.⁸¹

Ledamöterna i kommittén har också fått svara på varför det är viktigt för Mål 3 att deras organisation finns representerad. I de svaren överväger tillgången på sakkunskap.⁸²

De fick också en fråga om vad som organisationen kunde få ut av att ha en representant med i kommittén. Svaren på den frågan stämmer med beskrivningen av nyttan med ledamöterna som informationsspridare, som beskrevs i metodkapitlet - dvs att organisationerna kan använda sig av den kunskap som ledamöterna bygger upp i och med sin medverkan. Konstaterandet ovan om att den regionala kommittén utövar inflytande, hindrar som sagt inte den regionala kommittén från att också passa in i idealtyperna informationsspridare eller legitimerare.

Det händer att Olle Nilson-Sträng blir kontaktad av personer som vill veta mer om Mål 3 eller ämnar söka medel till projekt inom Mål 3. Kunskapen om projekten kommer till nytta

---

⁷⁷ Öberg, 1994, s 16

⁷⁸ Besöksintervju med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg), Telefonintervju med Olle Wikholm (LO - Gävleborg), Olle Nilson-Sträng (KOM - Gävleborg) samt Lennart Robberts (personligt mandat - Gävleborg)

⁷⁹ Besöksintervju med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

⁸⁰ Telefonintervjuer med Olle Wikholm (LO - Gävleborg) och Olle Nilson-Sträng (KOM - Gävleborg)

⁸¹ Telefonintervju med Lennart Robberts (personligt mandat - Gävleborg)

⁸² Telefonintervjuer med Olle Wikholm (LO - Gävleborg), Olle Nilson-Sträng (KOM - Gävleborg) och Lennart Robberts (personligt mandat - Gävleborg)

om någon är intresserad av att initiera ett projekt inom Mål 3. Nilson-Sträng kan tipsa eventuella projektanordnare om hur de bör gå tillväga.⁸³

I början hände det vid ett antal tillfällen att Olle Wikholm efter förfrågan åkte ut och informerade om Mål 3.⁸⁴

Det har hänt att Lennart Robberts har kontaktats av personer med projektidéer, som velat ha vägledning vad gäller ansökan eller dyl. Han har då beroende av situationen antingen hänvisat till Länsarbetsnämndens EU-kansli direkt, eller diskuterat igenom frågorna med personen i fråga, för att sedan hänvisa till Länsarbetsnämndens EU-kansli.⁸⁵

Dessa exempel visar att den regionala kommittén spelar en praktisk roll för Mål 3, utanför beslutsprocessen. Ledamöterna sprider information och kan vägleda personer som vill ha hjälp med projektidéer. Det är en praktisk funktion som underlättar genomförandet av Mål 3.

Man hade kunnat tänka sig att faddersystemet skulle kunna ha praktiska förtjänster för arbetet med uppföljning och utvärdering. För att ge underlag till centrala utvärderingar av Mål 3-projekt, har Övervakningskommittén för Mål 3 beslutat att slutrapporter från Mål 3-projekt skall lämnas från och med hösten 1997. De regionala kommittéerna har fått till uppgift att i slutrapporterna avge ett eget omdöme om varje enskilt, avslutat projekt.⁸⁶

Ett tecken på att faddersystemet inte fungerar riktigt som det var tänkt var att den regionala kommittén inte var villig att göra "egna" omdömen till slutrapporten. Med ett väl fungerande faddersystem borde det vara enkelt för den regionala kommittén att göra ett sådant omdöme. De hade fått femsidiga rapporter på avslutade projekt innan mötet, men omdömen från den regionala kommittén uteblev eftersom de ville ha omdömesförslag från EU-kansliet att ta ställning till.⁸⁷

Undersökningen ger vid handen att den regionala kommittén i Gävleborgs län kan beskrivas som såväl *sakkunniga* som *informationsspridare*. EU-samordnaren ansåg att en av förtjänsterna med kommittén var att man med dess medverkan följer kommissionens partnerskapsprincip, vilket är ett tecken på att ledamöterna också fungerar som *legitimerare*.

Eftersom särintressen inte har någon betydelse för den regionala kommitténs ställningstaganden, kan inte idealtypen *intresserepresentanter* göras gällande.

---

⁸³Telefonintervju med Olle Nilson- Sträng (KOM - Gävleborg)

⁸⁴Telefonintervju med Olle Wikholm (LO - Gävleborg)

⁸⁵Telefonintervju med Lennart Robberts (personligt mandat - Gävleborg)

⁸⁶AMS, Internationella Sekretariatet, Ulf Göranson, Slutrapportering av Mål 3-projekt, 1997-09-25, Dnr ISEK 97-8554-01

⁸⁷Besöksintervju med Peter Wåglund (LAN - Gävleborg)

7 Dalarnas län

7.1 Den regionala kommitténs inflytande

I Dalarnas län hade man vid undersökningstillfället hunnit med 92 avgöranden (se tabell 4). 79 av dessa har givit upphov till en rekommendation från den regionala kommittén. Övriga 13 avgöranden har inneburit att ärendena har bordlagts eller återremitterats. Den regionala kommittén har haft invändningar mot EU-kansliets förslag vid tio tillfällen. Nio avvikelser har berott på att den regionala kommittén velat skjuta på avgörandet i ett ärende genom att antingen bordlägga det eller återremittera det till den sökande för kompletteringar. Vid ett enda tillfälle har den regionala kommittén rekommenderat avslag trots att EU-kansliet föreslagit bifall.

Tabell 4 Överensstämmelse mellan förslag och rekommendation i Dalarnas län

DALARNA	EU-kansliets förslag/ Regionala kommitténs rekommendation (B=Bifall, A=Avslag, Bordl=Bordläggning, Å=Återremiss)											
Mötestillfällen	B/B	A/A	B/A	A/B	B/ Bordl	A/ Bordl	B/Å	A/Å	Bordl/ Bordl	Å/ Å	Bordl/ Å	Samtliga ärenden
1996-03-22	8	2						2	1	3	1	17
1996-08-19	9	4	1					2				16
1996-12-09	4	13				2						19
1997-05-13	6	10				1						17
1997-08-28	4											4
1997-12-03	8	10					1					19
SUMMA	39	39	1			3	1	4	1	3	1	92

Till skillnad från i Gävleborgs län har avvikelserna blivit färre med tiden. Åtta av avvikelserna inträffade under 1996, två under 1997. Som en andel av behandlade ärenden per mötestillfälle utgör avvikelserna vid 1996 års möten 18, 19 och elva procent. Samma värden för 1997 års möten var sex, noll och fem procent.

Detta kan ha sin förklaring i att EU-kansliet och den regionala kommittén, med tiden, har jämkat sina uppfattningar om vad det innebär att uppfylla Mål 3-kriterierna. En sådan förklaring förutsätter dock att alla avvikelser från förslagen skulle ha berott på olika värderingar av de allmänna kriterierna. Det är dock bara en av flera orsaker till att kommittén inte har gått efter EU-kansliets förslag direkt.

Det har bl a berott på att någon i regionala kommittén har annan information än den som EU-kansliet grundat sitt förslag på.⁸⁸

EU-samordnarna i Dalarnas län, Christina Lukasson och Eva-Lena Palander, ser avvikelserna i huvudsak som uttryck för genomslag av särintressen från organisationerna.

⁸⁸Telefonintervju med ChrisTina Andersson (Företagarna - Dalarna). ChrisTina ersattes i slutet av augusti 1997 av en annan representant för Företagarna.

När det [avvikelse] har hänt har det varit tydligt vilket "särintresse" respektive ledamot har företrätt. Det har då varit väldigt tydligt i vilken sak man har talat. Återremisser och bordläggningar kan bero på att man inte lyckats komma överens inom den regionala kommittén.⁸⁹

7.2 Den regionala kommitténs roll

Avvikelse har således berott på såväl sakkunskaper som särintressen.

EU-kansliet och delar av den regionala kommittén har upplevt att speciellt en ledamot har utmärkt sig genom att vara väldigt "partisk" i sina invändningar. Det har varit mycket uppenbart att ledamoten i fråga ständigt agerade utifrån egenintresse. Det är den bakomliggande orsaken till att ett policydokument om jäv, som upprättades i augusti 1997.⁹⁰ I policydokumentet anges att "[ä]ven om en formell jävssituation inte föreligger, är det viktigt att ledamöterna har ett förhållningssätt som gör att man ser objektivt på alla ansökningar."⁹¹

Att hävda att inslagen av särintressen är avhängiga endast en ledamot, är dock varken rättvisande eller verkligheten överensstämmande. Det kan dock tänkas att ledamoten, genom att agera utifrån tydliga särintressen, har öppnat för att de andra ledamöterna också gör det. EU-samordnarnas samlade bedömning av den regionala kommittén är att det finns två typer av ledamöter, dels de som är pålästa och dels de som inte är pålästa men drivs av egenintresset.⁹²

I policydokumentet klargörs även synen på enhällighet i den regionala kommittén. "Beslut i kommittén fattas i konsensus. Den som har avvikande mening bör avstå från att delta i beslutet."⁹³ De få gånger som det har hänt att den regionala kommittén inte har kunnat enas, har ärendena återremitterats.⁹⁴ I minnesanteckningar från ett kommittémöte 22 mars 1996 anges att "[v]id oenighet beslutar Lan:s styrelse".⁹⁵

När det gäller att värdesätta den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen, påpekas att nya synsätt och tankegångar är speciellt uppskattade. Bredden i kommittén ger tyngd åt besluten som tas.⁹⁶ När det gäller ledamöternas uppfattning om vad de tillför i beslutsprocessen, domineras den av tillgången på sakkunskap.

För Mål 3 innebär Företagarnas representation i den regionala kommittén att man får otraditionella ansökare/anordnare. Dessutom tillför ChrisTina Andersson egna kunskaper i bedömningen av projekten. Hon menar att akademiker (inklusive all offentlig förvaltning), som inte själva har någon erfarenhet av att driva ett företag, inte kan sätta sig in i en företagares situation. I detta finns också en typ av sakkunskap som ChrisTina Andersson besitter, dvs om näringslivet i stort och vad som gäller för egna företagare.⁹⁷

---

⁸⁹Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

⁹⁰Ibid

⁹¹Policy för handläggning och beslut angående Mål 3-projekt i Dalarna, 970828

⁹²Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

⁹³Policy för handläggning och beslut angående Mål 3-projekt i Dalarna, 970828

⁹⁴Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

⁹⁵Minnesanteckningar förda vid sammanträde med Regionala kommittén för EU-mål 3 den 22 mars 1996, daterade 1996-03-25

⁹⁶Besöksintervju med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna)

⁹⁷Telefonintervju med ChrisTina Andersson (Företagarna - Dalarna)

Kommunförbundets representant gav dock en annan bild av den regionala kommitténs bidrag i beslutshanteringen.

Peter Hultkvists omdöme, gällande organisationen runt Mål 3, är att den är mycket byråkratisk. Den regionala kommitténs bidrag består av tjänstemannastyrda konsensusbeslut. Hultkvist anser att man bör hitta rationellare former för beslutshanteringen. Det är en snårig beslutsgång. Den myckna byråkratin kräver stora arbetsinsatser av de som söker Mål 3-medel. Såväl arbetsformen som regelverket skulle behöva ses över och ändras.

Det är svårt, som ledamot, att ha en aktiv roll eftersom det rör sig om konsensusbeslut. Värdet av mötena är mer formellt än praktiskt.⁹⁸

Vad är det då som ledamöterna utför i Mål 3:s tjänst utanför sammanträdesrummet? Informatonsspridning och konsultationer om projektansökningar är det tidigare svaret, i fallet med Gävleborgs läns regionala kommitté. Det svaret visar sig också kunna göras gällande för Dalarnas län. Även här gäller dock att dessa ”extrauppgifters” tyngd varierar mellan ledamöterna.⁹⁹

Sammanfattningsvis kan det konstateras att i Dalarnas län beror avvikelser från förslagen i huvudsak på att särintressen från ledamöterna får genomslag. Ledamöterna aktiverar följaktligen sitt inflytande på ett sätt som överensstämmer med *intresserepresentanter*. De praktiska insatserna från den regionala kommittén består dels i att de bidrar med sin sakkunskap, vilket ibland leder till avvikande rekommendationer. I detta avseende agerar de *sakkunniga*. Dessutom är de allmänt behjälpliga personer som är intresserade av Mål 3, något som gör att de kan betecknas som *informationsspridare*. Det påpekades från EU-samordnarna att projekten får mer tyngd, tack vare den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen, vilket gör att ledamöterna också kan betecknas som *legitimerare* av besluten.

---

⁹⁸Telefonintervju med Peter Hultkvist (KOM - Dalarna)

⁹⁹Telefonintervjuer med ChrisTina Andersson, (Företagarna - Dalarna) och KG Hammarberg, (LO - Dalarna)

8 Östergötlands län

8.1 Den regionala kommitténs inflytande

I början på 1998 hade den regionala kommittén i Östergötlands län haft fem beslutsmöten. Man hade gjort 106 avgöranden varav 90 var rekommendationer till beslut. Resten var bordläggningar, dvs 16 st. Vid en jämförelse med antal och andel bordläggningar i Östergötlands län med Gävleborgs län visar det sig att det är stor skillnad. I Gävleborg var det totala antalet bordläggningar två och antalet rekommendationer 111. I Dalarnas län har den regionala kommittén vid sex tillfällen återremitterat ansökningar till de sökande för kompletteringar, trots att EU-kansliet förslagit något annat, och vid fyra tillfällen har man bordlagt ansökningar. När det gäller bordläggningar och återremisser, som avvikelser, visar det sig följaktligen att Östergötlands län ligger i topp andelsmässigt med 13 procent, att Dalarna placerar sig mellan de två andra med nio procent och att Gävleborg har haft minst, två procent.¹⁰⁰ En intressant observation mot bakgrund av detta är att rangordningen är den motsatta när det gäller hur mycket material de regionala kommittéerna får ta del av före sina möten. Gävleborgs läns EU-kansli skickar ut mest omfattande material i form av kompletta ansökningshandlingar tillsammans med en utförlig projektbeskrivning och utdrag ur databasen Handläggarssystem. I Dalarnas län får den regionala kommittén motsvarande information, med undantag för de utförliga projektbeskrivningarna, medan Östergötlands läns regionala kommitté endast får ett utdrag ur databasen Projektregister med en sammanfattning av projektansökningarna.¹⁰¹

Tabell x. Överensstämmelse mellan förslag och rekommendation i Östergötlands län

ÖSTERGÖTLAND	EU-kansliets förslag/ Regionala kommitténs rekommendation (B=Bifall, A=Avslag, Bordl=Bordläggning, Å=Återremiss)											
Mötestillfällen	B/B	A/A	B/A	A/B	B/ Bordl	A/ Bordl	B/Å	A/Å	Bordl/ Bordl	Å/Å	Bordl/ Å	Samtliga ärenden
1996 Vår	10	27		1	2							40
1996 Höst	5	19	1	2	3	2						32
1997 Vår	1	7	1	1	2	3			2			17
1997 Höst	2	3			1							6
1998 Vår	7	3				1						11
SUMMA	25	59	2	4	8	6			2			106

För Östergötlands län är den kronologiska trenden för avvikelser inte lika tydlig som i de andra två länen. Att antalet avvikelser minskar med tiden säger inget om trenden, eftersom även antalet ansökningar per mötestillfälle minskar. Som andel av samtliga behandlade ansökningar vid respektive mötestillfälle var avvikelserna under 1996 åttatvå (Vår) respektive 25 procent. 1997 var motsvarande andel 41, respektive 17 procent. Av

¹⁰⁰ Östergötland: $(B/Bordl + A/Bordl)14/106=13\%$, Dalarna: $(A/Bordl + B/Å + A/Å)8/92=9\%$, Gävleborg: $(B/Bordl + A/Bordl)2/113=2\%$

¹⁰¹ Besöksintervjuer med Christina Lukasson och Eva-Lena Palander (LAN - Dalarna), Peter Wåglund (LAN - Gävleborg), Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

de totalt elva ansökningarna vid det första mötet under 1998, bordlades en, vilket ger en avvikelseandel motsvarande nio procent.

Den främsta orsaken till avvikelser mellan förslag och rekommendationer har varit allmänna meningsskiljaktigheter om fördelning på olika projekt, målgrupper eller åtgärder.¹⁰² Det uppfattas som att det inte finns särintressen inblandade i den regionala kommitténs bedömningar eller diskussioner. Sakfrågor avgör om den accepterar EU-kansliets förslag eller inte.¹⁰³

8.2 Den regionala kommitténs roll

Även i Östergötland är det frågor om projekten uppfyller generella kriterierna för Mål 3 som ger upphov till avvikelser. Sakkunskaper kan ibland vara en bidragande orsak.

Det har aldrig hänt att den regionala kommittén har varit oenig.¹⁰⁴ Om det någon gång skulle inträffa skulle ärendet avgöras av länsarbetsnämndens styrelse.¹⁰⁵

Att särintressen skulle spela in i den regionala kommitténs bedömningar, kan således avfärdas mot bakgrund av att de inte har någon betydelse för avvikelser och att man inte har varit oeniga om rekommendationer inom den regionala kommittén.

Den allmänna uppfattningen om förtjänsterna med den regionala kommittén är att den har ett bredare perspektiv och därmed gynnar den allsidiga belysningen av ärendena. Det breda perspektivet innefattar såväl värderingar som sakkunskap.¹⁰⁶ EU-samordnaren Ulf Hermansen menar att projekten får mer tyngd av att många är med i besluten.¹⁰⁷ LO:s representant poängterade också värdet med möjligheten att vara med att styra offentliga medel till verksamhet som kan berika de arbetslösa.¹⁰⁸

Ulf Hermansen tror inte det finns någon koppling mellan den regionala kommitténs existens och bättre projekt eller projektansökningar.¹⁰⁹ Min tanke var att det byggs upp en kunskap - via ledamoten - inom varje organisation om Mål 3-projekt och ansökningar. Eftersom organisationerna också många gånger är projektanordnare, bör deras projekt och projektansökningar bli bättre tack vare att man kan konsultera ledamöterna. Den tanken verkar inte heller vara helt ogrundad, enligt de intervjuade ledamöterna.

Kommunförbundet sysslar med allmän bevakning av frågor som berör kommunerna. Det är bra om personer från Kommunförbundet är engagerade i olika sammanhang så att de sedan kan användas kollektivt som en slags uppslagsbok/kunskapsbank. Att Tommy Palmqvist sitter med i den regionala kommittén gör att han bygger upp en kunskapsbas om Mål 3. Intresserade kan kontakta honom för information.¹¹⁰

---

¹⁰²Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

¹⁰³Telefonintervju med Tommy Palmqvist (KOM - Östergötland)

¹⁰⁴Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland), Telefonintervjuer med Tommy Palmqvist (KOM - Östergötland) och Kent Karlsson (LO - Östergötland)

¹⁰⁵Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

¹⁰⁶Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland), Telefonintervjuer med Tommy Palmqvist (KOM - Östergötland) och Kent Karlsson (LO - Östergötland)

¹⁰⁷Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

¹⁰⁸Telefonintervju med Kent Karlsson (LO - Östergötland)

¹⁰⁹Besöksintervju med Ulf Hermansen (LAN - Östergötland)

¹¹⁰Telefonintervju med Tommy Palmqvist (KOM - Östergötland)

Kent Karlsson får som ledamot i den regionala kommittén kunskaper om hur projekt fungerar och kan ta till sig vad som är bra med projekten. Det kan komma till nytta när man skall starta andra verksamheter eller projekt i andra sammanhang. Dessutom får han kunskaper om hur Mål 3 och länsarbetsnämnden fungerar, vilket kommer till nytta i kontakter med personer som är intresserade att starta Mål 3-projekt. Det händer ofta att han blir kontaktad av personer som vill bli informerade om Mål 3 eller som vill testa projekt på honom. Kent Karlsson har också hållit informationsseminarium om Mål 3.¹¹¹

Vi finner alltså att ledamöterna fyller en praktisk funktion dels när det gäller att sprida information om Mål 3 och dels indirekt genom att de bidrar till att EU-kansliet får in bättre projektidéer och projektansökningar.

Ledamöterna i den regionala kommittén i Östergötlands län agerar *sakkunniga* i vissa ärenden. När det gäller bordläggningarna kan de tänkas ha en viss principiell betydelse, genom att ledamöternas sakkunskap är en orsak till bordläggningar. Det gör att de rekommendationer som väl fastställs uppfattas som genomtänkta, vilket är en kvalitetsaspekt i beslutshandlingen. Det gör att bordläggningarna också kan ses som legitimerande. Detta i kombination med EU-samordnarens bedömning att besluten får mer tyngd tack vare den regionala kommitténs existens, ligger till grund för att idealtypen som *legitimerare* kan göras gällande för kommittén. Liksom i de andra två länen underlättar ledamöterna genomförandet av Mål 3, genom att sprida information och liknande, vilket också stämmer överens definitionen ledamöterna som *informationsspridare* här.

Den regionala kommittén är inget forum för särintressen, varför ledamöterna inte kan betecknas vara *intresserepresentanter* i den bemärkelsen som avses här.

---

¹¹¹Telefonintervju med Kent Karlsson (LO - Östergötland)

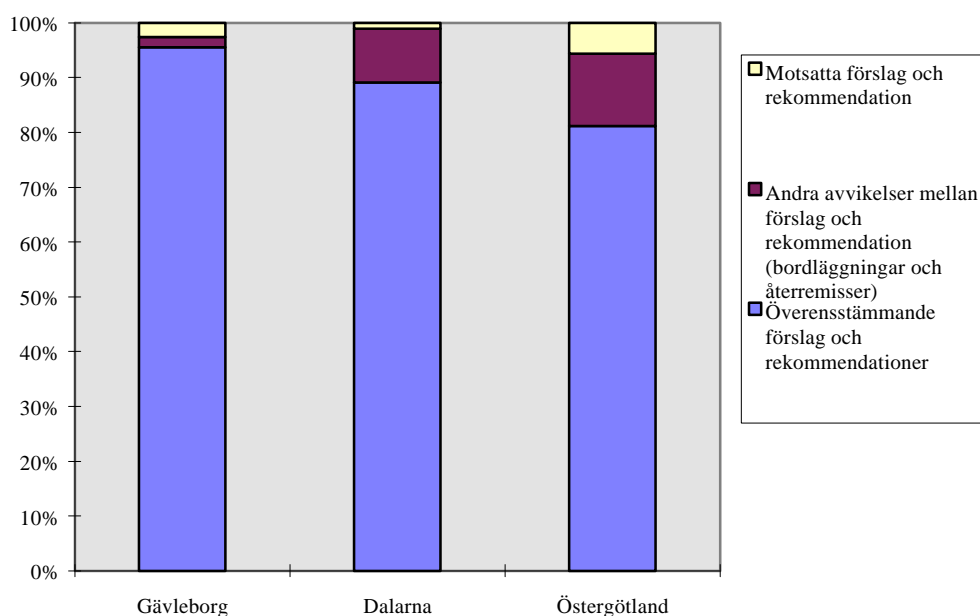
9 Avslutande diskussion

Resultaten i undersökningen kan ligga till grund för diskussioner om olika nyttoaspekter med de regionala kommittéerna såväl som för principiella diskussioner om demokrati och korporatism. I detta avslutande diskussionskapitel kommer jag att föra fram några egna tankegångar kring hur resultaten kan beaktas, till en del utifrån detta.

Låg andel avvikande rekommendationer

Avvikelserna är inte bara ett uttryck för utövat inflytande, utan också ett mått på antalet förslag från EU-kansliet som den regionala kommittén har ansett vara felaktiga. Mot bakgrund av detta kan vi följaktligen konstatera att "felmarginalen" i EU-kansliernas förslag är låg, eftersom avvikelserna mellan förslag och rekommendationer är få (se Diagram 1). Att minska andelen "felaktiga" beslut, är en praktisk funktion i genomförandet av Mål 3. Mot bakgrund av de låga antalet avvikelser mellan förslag och rekommendationer, skulle slutsatsen kunna dras att den regionala kommitténs praktiska bidrag till beslutsprocessen är oansenligt. Risken att "felaktiga" beslut skulle tas om de regionala kommittéerna inte fanns skulle vara liten. En sådan slutsats skulle dock bortse från andra insatser av praktisk art, som tex kvalitetssäkringen av besluten. *Alla* ansökningar som har gått till beslut har ju granskats av de regionala kommittéerna. En av ledamöterna kommenterade att detta och menade att en förtjänst med den regionala kommittén var just att en dålig beredning från EU-kansliet skulle ifrågasättas i den regionala kommitténs granskning.¹¹²

Diagram 1 Motsatta förslag och rekommendationer, andra avvikelser och överensstämmande förslag och rekommendationer (%) för Gävleborgs, Dalarnas och Östergötlands län

¹¹²Telefonintervju med Lennart Robberts (personligt mandat - Gävleborg)

I beaktande av nyttoaspekter när det rör sig om samhällets maktutövande gentemot individer, bör dessutom minimering av risken för ”felaktiga” beslut väga tungt. Ett ”felaktigt” förvaltningsbeslut är allvarligt i en demokratisk rättsstat. Denna invändning, som något slags försvar av en principiell nytta (rättssäkerhet) med regionala kommittéer inom Mål 3, försvagas dock av det faktum att de regionala kommittéernas formella makt att styra bifall av projektansökningar är obefintlig. Det grövsta misstaget samhället kan göra mot medborgarna i detta sammanhang är att orättfärdigt avslå en ansökan. Det är dock ett misstag som de regionala kommittéerna inte har befogenheter att hindra eftersom deras bifallsrekommendationer inte är bindande för Länsarbetsnämndens beslut. Däremot kan de hindra att ”felaktiga” bifallsbeslut tack vare sitt veto.

Ur ett rättssäkerhetsperspektiv skulle man alltså kunna hävda att de regionala kommittéernas *formella* befogenheter är begränsade. Med denna utgångspunkt skulle man kunna genomföra en studie och undersöka hur det står till i realiteten. Det kan ju tänkas att praxis visar att även bifallsrekommendationer uppfattas som och är bindande för länsarbetsnämndernas beslut.

Tidsaspekten

Eftersom Mål 3 bara har varit igång en relativt kort tidsperiod skulle det även vara intressant att göra ytterligare en uppföljning om ett par år. Det kan tänkas att de regionala kommittéerna kommer att styra mer ju säkrare de blir på sin egen förmåga att göra riktiga bedömningar. Det kan tänkas att man, liksom det påpekades av Peter Wåglund, först nu har hittat sin roll och att man då finner att man gör andra bedömningar än EU-kansliet.¹¹³ I linje med det resonemanget kan det också tänkas att man till en början har varit tvungen att förlita sig på EU-kansliets bedömningar, pga av att man inte haft tillräckliga egna kunskaper om Mål 3. Med tiden kommer detta kunskapsglapp att minska och de regionala kommittéerna kan då tänkas ”våga” göra egna bedömningar. De regionala kommittéerna skulle då också kunna sägas ha avgörandet i sin hand i större utsträckning än idag, vilket i sin tur skulle innebära att de skulle tillskansa sig en betydelsefull roll i beslutsprocessen.

Uppföljningen skulle likväl kunna visa att avvikelserna är fortsatt få, eller kanske tom färre. En av de intervjuade uppfattade det som att EU-kansliet med tiden hade blivit skickligare på att läsa av den regionala kommittén och att förslagen därmed överensstämde bättre med kommitténs bedömningar.¹¹⁴ Om så blir fallet, skulle nyttan med de regionala kommittéerna minska med tiden. SAF har redan dragit denna slutsats efter en utvärdering av effekterna av sin medverkan, vilket gjorde att SAF avsåg sina platser i de regionala kommittéerna och i Övervakningskommittén.¹¹⁵ Nyttan skulle följaktligen ha varit störst under uppbyggnadsskedet av Mål 3, då man ”visade” vilka bedömningar som var de riktiga enligt kommittén.

---

¹¹³ Se s 20

¹¹⁴ Telefonintervju med Olle Nilson-Sträng (KOM - Gävleborg)

¹¹⁵ SAF:s VD Göran Tunhammar, Brev 97-10-27 till Sture Nordh, ordförande i den centrala övervakningskommittén för Mål 3

Det aktiverade inflytandet - Sakkunniga och Intresserepresentanter

Samtliga regionala kommittéer i undersökningen har aktiverat sin formella rätt till inflytande genom att vid några tillfällen rekommendera något annat än det som föreslagits från EU-kansliet. Kommittéerna är följaktligen inte marionetter i tjänstemännens händer. I inledningen ställdes även frågan om de regionala kommittéerna kunde betecknas som en effektivitetshöjande faktor. Svaret på den frågan finns även det i konstaterandet att de regionala kommittéerna har aktiverat sitt inflytande. De regionala kommittéerna effektiviserar Mål 3 i bemärkelsen att de ökar träffsäkerheten i beviljade ansökningar, ”rätt” projekt finansieras.

De tre regionala kommittéerna har alla också betecknats som *sakkunniga*. När det gäller idealtypen *intresserepresentanter* har den endast gjorts gällande för den regionala kommittén i Dalarnas län. Med dessa observationer i åtanke bör nästa stycke läsas.

Diskussioner och forskning kring korporatism kretsar ofta kring vilka effekter det kan få att intresseorganisationer ges en särställning i offentliga beslutsprocesser - exempel på detta gavs i teorikapitlet. (Se s 9-10) Tidigare härskade uppfattningen att effekten av att släppa in intresseorganisationer i den statliga sfären blev att särintressen gavs utrymme att styra. I senare tids forskning har dock en teori förts fram att det snarare är staten som har övertagit i förhållandet mellan stat och intresseorganisationer i ett korporativt system. Genom att engagera intresseorganisationerna i den offentliga beslutsprocessen kan man oskadliggöra särintressen. I linje med detta resonemang, men trots detta fristående, har det också hävdats att det är övervägande allmänintresset och inte särintressen som gynnas av korporativa system.

Undersökningen har visat att det finns litet utrymme för att särintressen skall slå igenom i det korporativa systemet med regionala kommittéer för Mål 3. Däremot är ledamöternas sakkunskap en återkommande orsak till avvikelser mellan förslag och rekommendationer i alla tre länen. Resultaten i undersökningen ger följaktligen enligt min bedömning stöd för slutsatsen att allmänintresset vinner mest på de regionala kommittéernas existens i förhållande till särintressen.

Enighet

När det gäller praxis gällande enighet i de regionala kommittéerna, aktualiseras demokratiaspekter i systemet med regionala kommittéer. Det är minst sagt underligt att oenighet inom kommittéerna kan leda till att de förlorar sin rätt att påverka besluten. Det som framkommit gällande synen på hur oenighet skall tacklas är att Sture Nordh, Övervakningskommitténs ordförande, har gjort bedömningen att om den regionala kommittén är oenig inbördes, kan Länsarbetsnämnden självständigt fatta ett beslut i det enskilda fallet. EU-samordnaren i Östergötlands län, Ulf Hermansen, har gjort samma bedömning och i Dalarnas läns policydokument anges det att ledamöter som har avvikande åsikter bör lägga ner sin röst.

Det informella kravet på enighet ligger dock i linje med fokuseringen på allmänintresse i förhållande till särintressen enligt resonemanget ovan. För att undanröja risken för att särintressen skall få genomslag i de regionala kommittéernas rekommendationer är krav på enhällighet ett effektivt medel.

Referenser

Litteratur, vetenskapliga rapporter och artiklar

- Arnberg, Erik, *Avkorporatiseringen, arbetsmarknadsmyndigheterna och arbetsgivarna - En studie av avkorporatiseringens effekter på Malmöhus länsarbetsnämnd 1993-95*, rapport inom PISA-projektet, Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet
- Clevesköld, Lars, Lundgren, Lars och Thunved, Anders, *Handläggning inom socialtjänsten*, uppl 2:1, CE Fritzes AB, Stockholm, 1994
- Davidsson, Lars, *Konstitutionsutskottets granskning - konstitutionellt värn eller politiskt redskap*, Självständigt arbete C, Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet
- Eneroth, Bo, *Hur mäter man "vackert"? - Grundbok i kvalitativ metod*, Natur och Kultur, Göteborg, 1984
- Hermansson, Jörgen, Svensson, Torsten och Öberg, PerOla, "Vad blev det av den svenska korporativismen?", artikel i *Politica - Tidskrift för politisk vetenskap*, 29 årg, nr 4, 1997
- Halvorsen, Knut, *Samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund, 1992
- Kristensen, Sören, *Pengar från EU - En vägledning i att söka stöd*, bookLund förlag, Lund, 1996
- Lewin, Leif, *Samhället och de organiserade intressena*, Norstedts Juridik, Stockholm, 1992
- Peterson, Olof, *Maktens nätverk*, Carlssons Bokförlag, Stockholm, 1989
- Rothstein, Bo, *Den korporativa staten*, Norstedts Juridik, Stockholm, 1992
- Winter, Jenny: *Problemformulering, undersökning och rapport*, 3:e uppl, Almqvist & Wiksell, Stockholm, 1992
- Öberg, PerOla: *Särintresse och allmänintresse: Korporatismens ansikten*, Almqvist & Wiksell, Stockholm, 1994

Offentligt tryck

- AMS, ISEKuu 1998:1, *Uppföljning av Mål 3-projekt - En redovisning av information ur Arbetsmarknadsverkets åtgärds- och händelsedatabaser Februari 1998*, Dnr 98-1807-01
- AMS, Internationella Sekretariatet, Ulf Göranson, *Slutrapportering av Mål 3-projekt*, 1997-09-25, Dnr ISEK 97-8554-01
- Björklund Anders, Pihlgren Gunnar, Ramström Dick och Svensson Arne (961230) *Delrapport 1: Utvärdering av mål 3 och Employment* (970325) *Delrapport 2: Utvärdering av mål 3 och Employment*

Europeiska kommissionen, *Strukturfonderna och Sammanhållningsfonden 1994-99 - Lagtexter och kommentarer*

Statskontoret 1997:12 *Genomförandet av EU:s strukturfonder - Del 1 Medfinansieringen*, 1997

Statskontoret 1997:13 *Genomförandet av EU:s strukturfonder - Del 2 Genomförandeorganisationen*, 1997

Statskontoret 1997:23 *Införandet av EU:s regionala och strukturpolitik i Sverige*, 1997

Svenska Kommunförbundet, *Guide till EUs fonder och program -Aktualiserad version*, Norstedts, Stockholm, 1996

Riksdagstryck

Regeringens proposition 1991/92:123, Om slopande av intresserepresentation i vissa myndighetssyrelser m.m.

Svensk författningssamling 1995:1322, Verksförordning

Svensk författningssamling 1988:1139, Förordning med instruktion för Arbetsmarknadsverket

Intervjuer

Besöksintervjuer

Ulf Hermansen - Länsarbetsnämnden, Östergötlands län, 980219

Christina Lukasson och Eva-Lena Palander - Länsarbetsnämnden, Dalarnas län, 980216

Peter Wåglund - Länsarbetsnämnden, Gävleborgs län, 980223

Telefonintervjuer

Christina Andersson, tidigare representant för Företagarna i den regionala kommittén för Mål 3 i Dalarna, 980310

KG Hammarberg, LO:s representant i den regionala kommittén för Mål 3 i Dalarnas län, 980317

Peter Hultkvist, Kommunförbundets representant i den regionala kommittén för Mål 3 i Dalarnas län, 980316

Kent Karlsson, LO:s representant i den regionala kommittén för Mål 3 i Östergötlands län, 980316

Olle Nilson-Sträng, Kommunförbundets representant i den regionala kommittén för Mål 3 i Gävleborgs län, 980316

Tommy Palmqvist, Kommunförbundets representant i den regionala kommittén för Mål 3 i Östergötlands län, 980313

Lennart Robberts, ledamot i den regionala kommittén för Mål 3 i Gävleborgs län,
980310

Olle Wikholm, LO:s representant i den regionala kommittén för Mål 3 i Gävleborgs län,
980310

Christer Östlund, Företagarna, 980320

Rundringning till EU-kanslier vid Länsarbetsnämnden:

Västerbotten län - Tomas Furby

Västmanlands län - Leif Carlström

Södermanlands län - Ronny Johansson

Kronobergs län - Krister Wallin

Örebro län - Maj Sundkvist

Kalmar län - Agneta Klippvik

Västra Götalands län - Bengt Hörnlund

Värmland län - Hans Bäckfält

Västernorrlands län - Rigmor Huldén

Skåne län - Johnny Jeppsson

Stockholms län - Krister Jäderholm

Blekinge län - Agne Sjöldung

Jönköpings län - Kasimir Stawiarski

Hallands län - Bent Alexandersson

Norrbottnens län - Elisabeth Lundström

Uppsala län - Annika Öhgren

Skaraborgs län - Bo Manderstedt

Gotlands län - Bo Larsson

(Hela Jämtlands län omfattas av Mål 6, strukturåtgärderna administreras av Länsstyrelsen enligt Gunvor Linder vid Länsarbetsnämnden i Jämtlands län)

Övriga källor

Minnesanteckningar förda vid sammanträde med Regionala kommittén för EU-mål 3
den 22 mars 1996, nedtecknade av Roland Edin, daterade 1996-03-25

Protokoll 1996/2, Övervakningskommittén för Mål 3 och Employment

Policy för handläggning och beslut angående Mål 3-projekt i Dalarna, 970828

Bilaga 1

Frågor till EU-samordnare vid Länsarbetsnämnden

Om EU-samordnaren (Typ av tjänst, erfarenhet, etc)

Vilka organisationer finns representerade i den regionala kommittén?

Hur valdes enskilda personerna?

Vilken är din uppfattning om rollen som den regionala kommittén spelar i beslutsprocessen?

Hur motiveras deras medverkan? På vilka grunder?

Vilka är förtjänsterna med den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen?

Hur många möten har ni haft hittills?

Hur lång tid tar ett möte? Hur många ansökningar avhandlas?

Hur bereds en ansökan?

Hur har man kommit fram till det här sättet att bereda ärenden på?

Har man prövat att bereda ärenden på annat vis?

Hur behandlas den lokala kommitténs prioriteringar?

Hur ofta händer det att man är oeniga inom den regionala kommittén?

Vad har det berott på ?

Hur många gånger det har hänt att den RK inte rekommenderar det som LAN har föreslagit?

Vad har det berott på?

Det finns ingen/en representant från näringslivet. Hur anser du att det påverkar representativiteten/kommittén?

Det finns ingen/en representant från en handikapporganisation. Hur anser du att det påverkar representativiteten/kommittén?

Är regionala kommitténs rekommendation avgörande för det slutliga beslutet. Kan/Har länsarbetsdirektören ta/tagit ett annat beslut än det som rekommenderats?

Vem ansvarar för uppföljning?

Involveras RK i uppföljningen?

Varför skapades systemet med Mentorskap/Faddrar?

Bilaga 2

Frågor till ledamöter i de regionala kommittéerna

Allmänt

Om representanten

Hur länge har du varit [ ]:s representant i den regionala kommittén för Mål 3?

Varför blev du tillfrågad?

Varför är det viktigt att din organisation finns representerad i den regionala kommittén?

-För organisationen

-För Mål 3

Vilka är förtjänsterna med (hela) den regionala kommitténs medverkan i beslutsprocessen?

Påverkar ditt deltagande i den regionala kommittén ditt ordinarie arbete?

Om arbetet i kommittén

Uppfattar du din roll som aktiv eller passiv?

Hur går ett möte till?

Finns det några speciella prioriteringar som du gör som du anser har att göra med din roll i sammanhanget? (antingen som expert på ett visst område eller som särintresse)

Hur ofta händer det att den regionala kommittén inte följer EU-kansliets förslag till rekommendation?

Vad har det berott på?

Händer det att ni inte kan nå konsensus i den regionala kommittén?

Vad har det berott på?

Vilken roll spelar den regionala kommittén i uppföljningen av projekten?

PISA-projektets rapporter

---

1. Ekman, Marie 1995. *Arbetslivsfonden - en modern förvaltningsform. En jämförelse mellan Stockholm och Uppsala län. (ALF)*
2. Vaverka, Joakim 1995. *Särintressenas inflytande över den lagstiftande processen. En jämförande studie av lobbying i den amerikanska kongressen och ett svenskt riksdagsutskott. (KFB)*
3. Lautmann, Johan 1996. *Arbetslivsfonden: En kaderförvaltning? En studie av organisations- och förvaltningsstyrningen av Arbetslivsfonden. (ALF)*
4. Nyqvist, Charlotta 1996. *Organisationernas inflytande efter avkorporatiseringen.*
5. Hansson, Rikard 1996. *Inlandsbanan. Från försvar till turism på 100 år. (KFB)*
6. Tidestav, Kristina 1996. *Har tjänstemännen för stor makt i målstyrda myndigheter? En studie av brukarnas upplevelser och åsikter om Arbetslivsfonden. (ALF)*
7. Berg, Per-Åke 1996. *Arbetslivsfonden. Resultatet av ett politiskt spel. (ALF)*
8. Bosarfve, Sven 1996. *Byråkratins växt. Fallet Arbetslivsfonden. (ALF)*
9. Johansson, Ursula 1996. *Kön och makt i statsförvaltningen. En jämförelse mellan Arbetslivsfonden i fyra län. (ALF)*
10. Duit, Andreas 1996. *Makten och profeterna. Om partier och opinionsundersökningar.*
11. Wockelberg, Helena 1996. *Verksledningsdebatten. En analys av partiers och intresseorganisationers förvaltningspolitiska idéer.*
12. Vaverka, Joakim 1996. *Demokrati i förändring. En studie av lobbying mot kommunikations-, arbetsmarknads- och jordbrukssektorerna i Sverige. (KFB)*
13. Marcusson, Katja 1996. *Att uppvakta statsråd. (KFB)*
14. Oskarsson, Sven 1997. *Påverka och påverkas. 1994 års reformering av arbetslöshetsförsäkringen.*
15. Book, Cecilia 1997. *Kuppmakare och ideologiskt skifte? Om processen när socialdemokraterna upphävde valutaregleringen.*
16. Tidestav, Kristina 1997. *Förvaltningsstyrelser - En arena för makt- och intressekamp? En studie av vägverkets förvaltningsstyrelse. (KFB)*
17. Öberg, PerOla 1997. *Medborgarnas inflytande och särintressenas makt. Korporatism och lobbying i statsförvaltningen. Rapport till förvaltningspolitiska kommissionen.*

PISA-projektets rapporter

---

18. Bergström, Jonas 1997. *Korporatismens död. Svenska Arbetsgivareföreningens avhopp från ämbetsverkens styrelser.*
19. Berg, Hans 1997. *Massmedia - folkföreträdare på frammarsch?*
20. Arnberg, Erik 1997. *Avkorporatiseringen, arbetsmarknadsmyndigheterna och arbetsgivarna. En studie av avkorporatiseringens effekter på Malmöhus länsarbetsnämnd 1993-95.*
21. Fogelberg, Petra 1997. *Trafikinformation som informationstrafik. (KFB)*
22. Berg, Per-Åke 1997. *Arbetslivsfondens organisation. Noggrant övervägande eller slump? (ALF)*
23. Hylander, Johannes 1997. *Påverkansförsök mot förvaltningen. En studie av Vägverkets arbetsplaner. (KFB)*
24. Karlsson, Karin 1997. *Olaglig kamp för djurens befrielse. Hur veganer försvarar användandet av olagliga metoder.*
25. Bjerstedt, Staffan 1997. *Särintressen i statliga verksstyrelser.*
26. Oskarsson, Sven 1997. *Frihet, Jämlikhet, Effektivitet. Debatten om lagen om anställningsskydd.*
27. Persson, Thomas 1997. *När socialdemokratin avvecklade det statliga bankägandet. En maktstudie om regeringens agerande vid beslutet att sälja Nordbanken.*
28. Olofsdotter, Sofia 1998. *Välfärdssystem i förändring. En studie av den svenska socialdemokratins syn på pensionsfrågan 1959 & 1994.*
29. Ullén, Lars 1998. *Civil olydnad. En kartläggning av civila olydnadsaktioner i Sverige 1990-1996.*
30. Danielsson, Marianne 1998. *Avregleringspolitiken – exemplet taxi. (KFB)*
31. Hååg, Karin 1998. *Dennisöverenskommelsen i pressen – en studie om opinionsbildning genom media och hur media medierar. (KFB)*
32. Sandström, Åsa 1998. *Direkta aktioner. En studie av direkta aktioner i vägbyggnadskonflikter, 1987-1997. (KFB)*
33. Berg, Per-Åke 1998. *Arbetslivsfonden avvecklas. Debatten om när Arbetslivsfonden avvecklades och besluten om att dra in 5 miljarder kronor från fonden. (ALF)*

PISA-projektets rapporter

---

34. Lundgaard, Mads 1998. *Påverkan av politiska beslut. Intresseorganisationer som lobbyister. En jämförande studie av LO, LRF och SAF.*
35. Ekstam, Mattias 1998. *Den intresserade staten. Regeringens kontakter med remissinstanserna i kultur- och mediafrågor, före och efter kulturdepartementets inrättande.*
36. Fornstedt, Anna 1998. *Tar lobbyisterna över? En studie av lobbying riktad mot Trafikuskottet i Sveriges Riksdag. (KFB)*
37. Morén, Kristoffer 1998. *Från Keynes till normpolitik. Om socialdemokratin, LO och den ekonomiska politikens förändring 1990.*
38. Wahlgren, Anna 1998. *DN Debatt och Brännpunkt. En studie i vad debattforumen i Dagens Nyheter respektive Svenska Dagbladet betyder för samhällsdebatten.*
39. Holm, Stefan 1998. *Avkorporatisering? En empirisk undersökning rörande särintressen i statliga kommittéer.*
40. Lundin, Henrik 1998. *Demokrati i förändring. En ny form av intresserepresentation växer fram.*
41. Björnemo, Anna 1998. *Myndigheter & massmedia. En fallstudie av Arbetsmarknadsstyrelsen.*
42. Andersson, Hanna 1998. *EUs strukturfonder och svensk korporatism. En studie av de regionala kommittéerna för Mål 3.*